

**АМАНДМАНИ НА
СВЕОБУХВАТНИ ПРЕДЛОГ ЗА РЕШЕЊЕ
СТАТУСА КОСОВА**

Садржај

Општа начела.....	3
Анекс I – Уставне одредбе	14
Анекс II – Права заједница и њихових припадника	23
Анекс III – Децентрализација	27
Додатак уз Анекс III – Утврђивање граница нових општина	40
Анекс IV – Правосудни систем	48
Анекс V – Верско и културно наслеђе.....	53
Анекс VI – Међународни дуг	62
Анекс VII – Својина и архиви	64
Анекс VIII – Косовски сектор безбедности.....	69
Анекс IX – Међународни цивилни представник... ..	73
Анекс X – Европска мисија за безбедносну и одбрамбену политику....	78
Анекс XI – Међународно војно присуство	79
Анекс XII – Програм доношења законâ	82

СВЕОБУХВАТНИ ПРЕДЛОГ ЗА РЕШЕЊЕ СТАТУСА КОСОВА

Члан 1 Општа начела

- 1.1 **Косово и Метохија је Аутономна покрајина у саставу Републике Србије. У складу са Уставом Републике Србије, њом ће се управљати на демократски начин уз пуно поштовање владавине права и мултиетничког карактера њеног становништва.¹ [ЦЕЛА АХТИСАРИЈЕВА ОДРЕДБА БРИСАНА²]**
- 1.2 Вршење јавне власти на Косову и Метохији биће засновано на једнакости свих грађана и на поштовању највишег нивоа међународно признатих људских права и основних слобода, **као што је назначено у Уставу Републике Србије (чл. 18)**, као и на унапређењу и заштити права и доприноса свих Заједница Косова и Метохије и њихових чланова.
- 1.3 Косово и Метохија ће усвојити Устав, **који ће бити у пуној сагласности са Уставом Републике Србије. Устав Аутономне покрајине Косово и и Метохија [даље у тексту Устав Косова и и Метохије] прописаће и гарантоваће правне и институционалне механизме неопходне да би се осигурало да се Косовом и Метохијом управља према највишим демократским стандардима и да би се омогућио миран и просперитетан живот свих његових становника. Устав ће обухватити начела и одредбе садржане у Анексу I овог Споразума, али се неће ограничити на њих.**
- 1.4 Косово и Метохија ће имати отворену тржишну привреду са слободном конкуренцијом. **У интересу његовог економског опоравка и развоја, оно ће поново успоставити економске везе са централном Србијом.**
- 1.5 [Косово ће имати право да преговара и закључује међународне споразуме и имаће право да тражи чланство у међународним организацијама.] **БРИСАНО**
- 1.6 Званични језици на Косову и Метохији биће **српски и албански** језик.
- 1.7 [Косово ће имати своје посебне националне симболе, укључујући заставу, печат и химну који одражавају његов мултиетнички карактер.] **БРИСАНО**
- 1.8 [Косово неће имати територијалних претензија према другим државама или деловима држава, нити ће настојати да се уједини са њима.] **БРИСАНО**

¹ Црним слогом штампани су амандмани на Ахтисаријев Предлог, које је државни преговарачки тим поднео у Бечу.

² Она гласи: „Косово ће бити мултиетничко друштво које ће владати собом на демократски начин и уз пуно поштовање владавине права, кроз своје институције законодавне, извршне и судске власти.“

- 1.9 [Косово ће у потпуности сарађивати са свим ентитетима укљученим у спровођење овог Споразума и преузеће све обавезе у складу са њим. Косово и Република Србија охрабрују се да у доброј вери сарађују у питањима везаним за спровођење и остварење овог Споразума.] **БРИСАНО**
- 1.10 **На основу Посебног споразума са Републиком Србијом**, међународна заједница имаће сва овлашћења потребна да би се обезбедила успешна и делотворна примена овог Споразума, као и његово надгледање и праћење, како је то предвиђено Анексима IX, X и XI. **Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија** такође ће упутити позив међународној заједници да помогне Косову и **Метохији** да успешно изврши своје за то везане обавезе.

Члан 2 Људска права и основне слободе

- 2.1 **У складу са Уставом Републике Србије (чл. 18)**, Косово и **Метохија** ће радити на унапређивању, заштити и поштовању највишег нивоа међународно признатих људских права и основних слобода, укључујући права и слободе садржане у Универзалној декларацији о људским правима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима и у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и у њеним Протоколима. [Косово ће предузети све потребне мере у циљу ратификације Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и њених Протокола.] **БРИСАНО**
- 2.2 **У складу са Уставом Републике Србије (чл. 21)**, свим поједницима на Косову и **Метохији** зајемчена су људска права и основне слободе, без икакве дискриминације у погледу расе, боје коже, пола, језика, вере, политичког или неког другог одређења, националног или социјалног порекла, припадности некој заједници, својине, рођења или неког другог статуса. Сви појединци на Косову и **Метохији** једнаки су пред законом и имају право, без икакве дискриминације, да уживају једнаку заштиту законâ.
- 2.3 Начела недискриминације и једнаке заштите законâ нарочито ће се примењивати и поштовати у области запошљавања у јавној управи и јавним предузећима, као и у области добијања финансијских средстава из јавних извора.
- 2.4 **У складу са Уставом Републике Србије, Устав Косова и Метохије** прописаће правне и институционалне механизме за заштиту, унапређење и спровођење људских права свих појединаца на Косову и **Метохији**, како је то предвиђено Анексом I овог Споразума.
- 2.5 Косово и **Метохија** ће подржавати и у потпуности поштовати процес помирења међу свим својим Заједницама и њиховим припадницима. [Косово ће дефинисати обухватан и родно осетљив приступ приликом суочавања са својом прошлoшћу, што подразумева широк спектар транзиционих моралних иницијатива.] **БРИСАНО**

- 2.6 Сви надлежни органи власти на Косову и Метохији сарађиваће са међународно признатим организацијама и механизмима за праћење људских права и омогућиће им неограничен приступ.

Члан 3 Права заједница и њихових припадника

- 3.1 Становници који припадају истој националној или етничкој, језичкој или верској групи која традиционално живи на територији Косова и Метохије (у даљем тексту Заједнице) имаће, уз људска права и основне слободе предвиђене у Члану 2 Анекса I овог Споразума, и посебна права, како је то предвиђено Анексом II овог Споразума.
- 3.2 У складу са Уставом Републике Србије Косово и Метохија ће гарантовати поштовање националног или етничког, културног, језичког и верског идентитета свих Заједница и њихових припадника. Косово и Метохија ће такође успоставити уставне, правне и институционалне механизме неопходне за унапређивање и заштиту права свих припадника Заједница, као и за њихово представљање и успешно учествовање у политичком животу и одлучивању, како је то предвиђено Анексима I и II овог Споразума.
- 3.3 Власти Косова и Метохије ће се у својој политици и пракси руководити потребом да унапређују дух мира, толеранције и међукултурног и међуконфесијалог дијалога између свих Заједница и њихових припадника.

Члан 4 Права избеглица и интерно расељених лица

- 4.1 Све избеглице и интерно расељена лица са Косова и Метохије ће имати право да се врате и да траже повраћај своје имовине и личне својине у складу са међународним правом, а нарочито са Резолуцијом СБ УН 1244 (1999) и Протоколом о добровољном и одрживом повратку закљученом између УНМИК-а, Привремених институција локалне самоуправе на Косову и Владе Републике Србије, јуна 2006.
- 4.2 Косово и Метохија ће предузети све неопходне мере како би се олакшало стварање повољне атмосфере за безбедан и достојанствен повратак избеглица и интерно расељених лица на основу њихове одлуке, донете слободно и уз пуно познавање чињеница, укључујући и настојање да се штити и поштује њихова слобода кретања и слобода од страха.
- 4.3 Косово и Метохија ће у потпуности сарађивати са Високим комесаром Уједињених нација за избеглице, који ће надлежним органима помагати у области пружања заштите и помоћи повратницима и који ће, поред осталог, периодично

вршити процену и објављивати извештаје о условима повратка и положају интерно расељених лица на Косову и Метохији, а такође ће сарађивати и са другим организацијама укљученим у процес повратка.

Члан 5 Нестала лица

- 5.1 **Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија** ће, у складу са међународним нормама и стандардима, предузети све потребне мере да се утврди идентитет, локација и судбина несталих лица, и пружи информације о њима, уз пуну сарадњу са Међународним комитетом Црвеног крста (МКЦК) и другим релевантним међународним партнерима.
- 5.2 **Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија** ће наставити да учествују, конструктивно, делотворно и без непотребног одлагања, у Радној групи за нестала лица, основаној у оквиру "Бечког дијалога", а којом председава МКЦК или неки њему сличан каснији механизам. [Косово и Република Србија ће јачати одговарајуће владине институције задужене за овај процес, дајући им званична овлашћења, надлежност и ресурсе неопходне да би се одржао и продубио овај дијалог, и обезбедила активна сарадња свих надлежних административних органа.] **БРИСАНО**

Члан 6 Локална самоуправа и децентрализација

- 6.1 Општине ће чинити основне територијалне јединице локалне самоуправе на Косову и Метохији.
- 6.2 Локална самоуправа на Косову и Метохији ће бити заснована на начелима доброг управљања, транспарентности, као и ефикасности и успешности јавних служби. **Она ће такође обезбедити додатна јемства и појачане надлежности како би се заштитили интереси и тежње српске заједнице и других неалбанских заједница.**
- 6.3 Општине на Косову и Метохији ће, вршећи своје надлежности, имати право на међуопштинску сарадњу и сарадњу са институцијама Републике Србије у питањима од обостраног интереса, како је то предвиђено Анексом III овог Споразума. **Осим тога, већинске српске општине ће имати право да формирају Српски ентитет да би обезбедиле ефикасно спровођење својих овлашћења и надлежности, како је то предвиђено Анексом III овог Споразума, као и да би се на јединствен начин заступали интереси српске заједнице на Косову и Метохији.**

- 6.4 Границе нових општина одредиће се у складу са Додатком Анексу III овог Споразума.

Члан 7 Верска и културна баштина

- 7.1 **Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија заједнички ће обезбедити аутономију и заштиту свих вероисповести и њихових објеката на територији Косова и Метохије.**
- 7.2 Српска православна црква на Косову и **Метохији** (СПЦ), њено свештенство и њихови сарадници, њене активности и својина добиће додатну заштиту и друга јемства да би јој се омогућило пуно уживање њених права, повластица и имунитета, како је то предвиђено Анексом V овог Споразума.
- 7.3 СПЦ ће бити једини власник своје својине на Косову и **Метохији**, са искључивим правом да управља својом имовином и контролише приступ својим објектима, како је то предвиђено Анексом V овог Споразума.
- 7.4 **Посебним споразумом између Републике Србије и Међународног цивилног представника (МЦП), биће основан Савет за спровођење и надгледање (ССН) пуне имплементације посебних аранжмана и мера заштите пружених СПЦ-и и српским верским и културним објектима, како је то предвиђено Анексом V овог Споразума.**

Члан 8 Економска и својинска питања

- 8.1 **У сарадњи са Републиком Србијом, Аутономна покрајина Косово и Метохија** водиће економску, социјалну и пореску политику неопходну за одрживу привреду, **како је то предвиђено Анексом VII овог Споразума.** Ради увођења одрживог система јавних прихода и расхода, Косово и **Метохија** ће, заједно са Европском комисијом а у тесној сарадњи са Међународним монетарним фондом, успоставити посебан механизам пореског надзора. Приликом припреме свог буџета Косово и **Метохија** ће се консултовати са Међународним цивилним представником (МЦП).
- 8.2 Сви међународни дугови Републике Србије додељени Косову и **Метохији** кроз процес усаглашавања дуга, како је то предвиђено Анексом VI овог Споразума, сматраће се финансијском обавезом Косова и **Метохије.**
- 8.3 Непокретна и покретна својина Савезне Републике Југославије или Републике Србије која се налази на територији Косова и **Метохије** у тренутку овог Споразума **остаће својина Републике Србије до усвајања Устава Косова и Метохије. Тада ће статус те својине бити решен на основу Посебног споразума између покрајинских и централних власти.**

- 8.4 Са предузећима у јавном власништву (ПЈВ) и обавезама везаним за њих, као и са предузећима у државном власништву (ПДВ) и њиховим средствима, која су тренутно под јурисдикцијом Косовске повереничке агенције (КПА), поступиће се како је то предвиђено Анексом VII овог Споразума.
- 8.5 Косово и Метохија ће признати, заштитити и остваривати права појединаца на приватну покретну и непокретну својину која се налази на Косову и Метохији у складу са Уставом Републике Србије (чл. 58) и са утврђеним међународним нормама и стандардима. Косовска агенција за имовину (КАИ) ће наставити, тамо где је то потребно, да се бави потраживањима која се односе на приватну непокретну својину, укључујући пољопривредну и комерцијалну својину, у складу са Анексом VII овог Споразума. Косово и Метохија ће прићи питањима повраћаја имовине, укључујући и питања повраћаја имовине Српској православној цркви, као приоритетном задатку, у складу са Анексом VII овог Споразума.
- 8.6 Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија ће тежити да директно и споразумно реше сва спорна питања којима се не бави овај Споразум, узимајући при том у обзир домаће законодавство и релевантне међународне норме и стандарде. [Од Косова и Републике Србије се очекује да правично и недискриминаторно поступају са имовинским и финансијским захтевима грађана друге стране, као и да обезбеде правичан и недискриминаторан приступ својој јурисдикцији и својим механизмима за решавање оваквих захтева.]
БРИСАНО

Члан 9 Сектор безбедности

- 9.1 Осим ако није друкчије одређено овим Споразумом, Аутономна покрајина Косово и Метохија биће надлежна за спровођење закона, правосуђе, јавну безбедност и реаговање у ванредним ситуацијама на својој територији.
- 9.2 Безбедносне институције Косова и Метохије деловаће у складу са међународно признатим демократским стандардима и људским правима и обезбедиће равноправну заступљеност свих Заједница у саставу тих институција.
- 9.3 Међународни цивилни представник (МЦП) и Међународно војно присуство (МВП), у складу са одредбама овог Споразума и својим одговарајућим мандатима, усмераваће развој и еволуцију безбедносних институција Косова и Метохије, и имаће надзор над њима.
- 9.4 [Биће основане нове професионалне и мултиетничке Косовске безбедносне снаге (КБС), које ће развити лако наоружану компоненту оспособљену за обављање одређених безбедносних функција, у складу са Анексом VIII овог Споразума.]
БРИСАНО

- 9.5 [Косово ће основати посебну владину установу са цивилним руководством ради вршења цивилне контроле над КБС-ама, у складу са овим Споразумом.]
БРИСАНО
- 9.6 Косовски заштитни корпус ће бити распуштен у року од **шест месеци** од ступања на снагу овог Споразума. **Тада ће Косово и Метохија бити потпуно демилитаризовани, са изузетком МВП-а чије су надлежности одређене Анексом VIII овог Споразума.**
- 9.7 Све организације у сектору безбедности које не делују легално на Косову и **Метохији**, престаће са својом активношћу у **тренутку ступања на снагу овог Споразума.**

Члан 10 Уставна комисија и избори

- 10.1 Одмах по ступању на снагу овог Споразума, председник Косова, уз консултовање Председништва Скупштине Косова, формираће Уставну комисију која ће израдити нацрт Устава, консултујући се са Међународним цивилним представником (МЦП), а у складу са овим Споразумом.
- 10.2 Уставну комисију чиниће двадесет и један (21) члан са Косова и **Метохије**, са релевантним стручним квалификацијама и знањем неопходним за ову сврху; они ће одражавати разноликост друштва Косова и **Метохије**, при чему ће бити узета у обзир међународно призната начела родне једнакости, како је то садржано у инструментима људских права поменутим у Члану 2 Анекса I овог Споразума. **Четрнаест (14) чланова** ће именовати председник Косова уз консултације са Председнишвом Скупштине. **Пет (5) чланова** ће именовати **Српска заједница на Косову и Метохији на општинском нивоу, то јест Српска заједница у садашњим већинским српским општинама и новим већинским српским општинама како је то предвиђено Анексом III овог Споразума, а два (2) члана** ће именовати посланици у Скупштини чији су мандати резервисани за друге заједнице које нису у већини на Косову и **Метохији.**
- 10.3 Комисија ће успоставити делотворне механизме којима ће информисати јавност о свом раду. МЦП ће именовати своје представнике који ће Комисији помагати у раду, укључујући и помоћ у доношењу пословника и оцењивању расположивих међународних модела за писање устава.
- 10.4 Скупштина неће моћи формално да усвоји Устав све док МЦП не потврди да је он у складу са одредбама овог Споразума. **Устав неће бити поднет МЦП-у на потврђивање ако већина представника Српске заједнице у Уставној комисији не буде за то гласала.** Скупштина ће формално усвојити Устав у року од 120 дана од ступања на снагу овог Споразума, и то двотрећинском већином присутних посланика овог сазива Скупштине Косова, који ће претходно обавити одговарајуће консултације са посланицима оних Заједница које нису у већини на Косову и

Метохији. Пошто Устав буде формално усвојен, сматраће се да га је донела Скупштина Косова и ступиће на снагу првог дана по завршетку транзиционог периода, како је то дефинисано у Члану 14.1 овог Споразума.

- 10.5 Највише девет месеци од ступања на снагу овог Споразума, Косово и **Метохија** ће организовати опште и општинске изборе у складу са одредбама овог Споразума и утврдиће границе нових општина, како је то дефинисано Анексом III овог Споразума. Одговарајући међународни орган потврдиће да су избори одржани у складу са међународним стандардима.

Члан 11 Међународни цивилни представник

- 11.1 **На основу Посебног Споразума између Републике Србије и Уједињених Нација,** Међународна руководећа група (МРГ) која се састоји од кључних међународних заинтересованих страна именовале Међународног цивилног представника (МЦП) и затражиће да Савет безбедности Уједињених нација потврди то именовање. МЦП и Специјални представник Европске уније (СПЕУ), кога ће именовати Савет Европске уније, биће иста особа.
- 11.2 МРГ ће давати подршку и смернице МЦП-у у вршењу његовог/њеног мандата.
- 11.3 МЦП ће имати општу одговорност за надгледање спровођења овог Споразума и биће врховни ауторитет на Косову и **Метохији** у погледу његовог тумачења, како је то предвиђено Анексом IX, а посебно Чланом 2 овог Споразума.
- 11.4 Како је то предвиђено Анексом IX овог Споразума, МЦП-у ће бити поверена одређена овлашћења да би обезбедио и надгледао пуно спровођење овог Споразума, укључујући и овлашћење да, према потреби, предузме мере да спречи и исправи повреде овог Споразума. МЦП-у ће такође бити дата овлашћења као Специјалном представнику Европске уније, како је то предвиђено Анексом IX овог Споразума.
- 11.5 МЦП ће имати улогу општег координатора активности других међународних организација на Косову и **Метохији** уколико се оне односе на одговорност МЦП-а да надгледа и обезбеђује пуно спровођење овог Споразума, како је то предвиђено његовим Анексом IX.
- 11.6 Мандат МЦП-а ће трајати све док МРГ, **на основу консултација са Републиком Србијом,** не утврди да је Косово и **Метохија** спровела одредбе овог Споразума. МРГ ће дати смернице за окончање рада МЦП-а.
- 11.7 МРГ ће дати прву оцену мандата МЦП-а, на основу тога колико је спроведена примена овог Споразума, највише две године по ступању на снагу овог Споразума.

Члан 12 Међународна подршка у области владавине права

- 12.1 Европска унија ће успоставити Европску мисију за безбедносну и одбрамбену политику (ЕМБОП) у области владавине права.
- 12.2 ЕМБОП ће пружати помоћ властима на Косову **и Метохији** у њиховим напорима у правцу одрживости, одговорности и даљег развоја и јачања независног судства и полиције, водећи притом рачуна да те институције буду слободне од политичког уплитања и у складу са међународно признатим стандардима и најбољом европском праксом.
- 12.3 ЕМБОП ће подржавати спровођење овог Споразума и пратиће, усмеравати и саветовати у области владавине права уопште, задржавајући уз то и одређена овлашћења у погледу судства, полиције и казненопоправних институција у складу са модалитетима и у трајању које ће одредити Савет Европске уније, сагласно Анексима IX и X овог Споразума.

Члан 13 Међународно војно присуство

- 13.1 **На основу Посебног Споразума између Републике Србије и Уједињених Нација, биће успостављено Међународно војно присуство (МВП) да би се пружила подршка спровођењу овог Споразума, како је то предвиђено Анексом XI. Уједињене Нације ће одредити мандат и модалитете ангажовања МВП-а, како је то предвиђено Анексом XI.**
- 13.2 [Ово МВП ће представљати оружане снаге под вођством НАТО-а којима ће руководити, управљати и које ће политички контролисати Северноатлантски савет путем командне хијерархије НАТО-а. Војно присуство НАТО-а на Косову **и Метохији** не искључује могућу будућу војну мисију неке друге међународне безбедносне организације, која би имала што ревидиран мандат.] **БРИСАНО**
- 13.3 МВП ће тесно сарађивати са МЦП-ом, ЕМБОП-ом и другим међународним организацијама које могу бити присутне на Косову **и Метохији** и помагаће им у њиховом раду на надгледању и обезбеђивању пуног спровођења овог Споразума. **МПВ ће такође сарађивати, где то буде потребно, са војним и полицијским снагама Републике Србије.**
- 13.4 МВП ће имати дужност да створи безбедно и сигурно окружење на читавој територији Косова **и Метохије**, заједно са МЦП-ом, а пружајући подршку институцијама Косова **и Метохије**, све док **покрајинске** институције не буду способне да преузму одговорност, од случаја до случаја, за безбедносне задатке које обавља МВП. [Уз помоћ МЦП-а и МВП-а, Косово ће покренути процес

стварања транзиционог плана за постепено преузимање безбедносних дужности од МВП-а.] **БРИСАНО**

- 13.5 [МВП ће имати општу одговорност за развијање и обучавање Косовских безбедносних снага, а НАТО ће имати општу одговорност за оснивање посебне владине установе под цивилним руководством која би вршила цивилну контролу над овим снагама, не доводећи у питање надлежности МЦП-а, како је то предвиђено Анексом IX овог Споразума.] **БРИСАНО**

Члан 14 Прелазни аранжмани и завршне одредбе

14.0 Стране у овом Споразуму су Република Србија, Привремене институције самоуправе на Косову и Метохији (ПИСКИМ) и Уједињене Нације. Све три стране морају прихватити Споразум у целини пре његовог формалног усвајања. Као субјекти међународног права, потписници Споразума су Република Србија и Уједињене Нације. Потписници Споразума уједно су и његови гаранти.

14.1 По ступању на снагу овога Споразума, наступиће прелазни период од 120 дана:

а) Током овог прелазног периода, УНМИК ће наставити да врши свој мандат у складу са релевантним резолуцијама Савета безбедности УН (СБ УН), консултујући се при том са Међународним цивилним представником (МЦП). МЦП биће надлежан за праћење спровођења Споразума током прелазног периода и давање препорука УНМИК-у у погледу тога шта треба предузети да би се обезбедило поштовање Споразума.

б) Уставни оквир за привремену самоуправу и други применљиви закони остаће на снази до краја прелазног периода у мери у којој не противрече овом Споразуму.

в) Скупштина Косова формално ће одобрити нови Устав пре краја овог прелазног периода, а у складу са одредбама овога Споразума.

г) Ако до краја прелазног периода нови Устав не буде формално усвојен, УНМИК ће изменити Уставни оквир за привремену самоуправу у складу са одредбама овога Споразума. Измењени Уставни оквир за привремену самоуправу остаће на снази све док Скупштина не усвоји нови Устав.

д) Током прелазног периода Скупштина Косова ће, консултујући се са МЦП-ом, формално одобрити законе који су неопходни, а посебно оне поменуте у Анексу XII овога Споразума, да би се у потпуности спровеле одредбе овога Споразума. За ове законе неће бити потребно да их УНМИК одобри и прогласи, а сматраће се да их је Скупштина Косова формално усвојила и ступиће на снагу непосредно по завршетку прелазног периода, ако буду у сагласности са овим Споразумом и новим Уставом или са од УНМИК-а измењеним Уставним оквиром за привремену самоуправу. Док ови закони не ступе на снагу, надлежне власти Косова предузеће

све мере неопходне да се обезбеди да се не учини ништа што би противречило одредбама овога Споразума.] **БРИСАНО**

ђ) Током прелазног периода УНМИК и МЦП, или његов представник, заједнички ће председавати радним групама да би, заједно са Косовом и **Метохијом**, формулисали појединости и модалитете преноса власти.

е) На крају прелазног периода мандат УНМИК-а ће престати, а сва законодавна и извршна власт поверена УНМИК-у у целини ће се пренети властима **Аутономне покрајине Косова и Метохије**, уколико није друкчије предвиђено овим Споразумом. МЦП и МВП тада ће преузети пуну одговорност за вршење мандата који су им поверени, како је то предвиђено овим Споразумом.

ж) Правни режим на основу којег ће УНМИК престати да врши све своје преостале одговорности одредиће се током прелазног периода, [на основу Споразума између УН (УНМИК-а) и Косова,] **БРИСАНО** а уз консултовање са МЦП-ом.

14.2 Тесно сарађујући са МЦП-ом, УНМИК ће обезбедити несметан прелазак са правног система који је сада на снази на правни систем успостављен у складу са овим Споразумом.

14.2.1 Уредбе УНМИК-а које је прогласио СПГС на основу Резолуције СБ УН 1244 (1999), укључујући Административна упутства и Извршне одлуке СП ГС-а, као и проглашени закони усвојени у Скупштини Косова, и даље ће бити на снази, уколико није друкчије одређено овим Споразумом, све док им не истекне важење, или док не буду опозвани односно замењени новим законима који уређују исту материју у складу са одредбама овога Споразума.

14.2.2 **Република Србија** наставиће да прихвата обавезе, на основу реципроцитета тамо где је то прикладно, из свих међународних споразума и других аранжмана у области међународне сарадње које је склопио УНМИК за Косово и **Метохију**, и у његово име, а који важе на дан ступања на снагу овог Споразума. **Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија** поштоваће све финансијске обавезе које је, у складу са овим споразумима или аранжманима, преузео УНМИК за Косово и **Метохију**, и у његово име.

АНЕКС I УСТАВНЕ ОДРЕДБЕ

Будући Устав Косова и Метохије садржаће следећа начела и елементе, али се неће ограничити на њих.

Члан 1 Основне одредбе

Устав Косова и Метохије ће:

- 1.1 Бити сагласан у свим својим одредбама са **Уставом Републике Србије** и овим Споразумом, и тумачиће се у складу **и са једним и са другим**; у случају конфликта између одредаба Устава Косова и Метохије и одредаба било овог Споразума или **Устава Републике Србије**, биће меродавне **ове друге**.
- 1.2 Укључити одредбе Члана 1, Општих начела овога Споразума. **Посебно, Устав ће потврдити да Косово и Метохија ужива суштинску аутономију у саставу Републике Србије. У складу са Уставом Републике Србије, Косово и Метохија добиће надлежности у области законодавне, извршне и судске власти.**
 - 1.2.1. Потврдити да ће, у вршењу ових надлежности, Косово и Метохија имати аутономију, са изузетком следећих надлежности резервисаних за Републику Србију: спољни послови, контрола границе, монетарна политика, царинска политика, посебна царинска и инспекцијска контрола, заштита људских права у последњој инстанци, и заштита српског верског и културног наслеђа.
 - 1.2.2. Потврдити да ће се успоставити слободно кретање људи, робе, капитала и услуга између Републике Србије и Аутономне покрајине Косова и Метохије, као и додатни облици сарадње у областима као што су банкарство, хармонизација пореске политике, инфраструктура и комуникације.
 - 1.2.a Укључити и одредбе садржане у Анексу III овог Споразума.
- 1.3 Потврдити да је Косово и Метохија мултиетничка **покрајина** заснована на једнакости свих грађана и највишем нивоу међународно признатих људских права и основних слобода, као и на унапређивању и заштити права и доприноса свих Заједница и њихових чланова.
- 1.4 Потврдити да Косово и Метохија нема званичну вероисповест и да ће бити неутрална у погледу религиозних веровања.
- 1.5 Потврдити одговорност органâ власти Косова и Метохије за остваривање и олакшавање безбедног и достојанственог повратка избеглица и интерно расељених лица са Косова и Метохије, као и за помоћ коју им треба указати да поврате своју имовину и личну својину.

- 1.6 [Омогућити да сви грађани бивше СФРЈ настањени на Косову до 1. јануара 1998. године и њихови директни потомци стекну право на држављанство Косова без обзира на садашње боравиште и евентуално друго држављанство.] **БРИСАНО**

Члан 2 Одредбе о унапређењу и заштити људских права и основних слобода

- 2.1 Устав ће јамчити, у складу са **Уставом Републике Србије (члан 18)**, да се права и слобода утврђени следећим међународним инструментима и споразумима непосредно примењују на Косову и **Метохији** и да имају примат у односу на све остале законе; та права не могу бити умањена никаквим изменама Устава:

Универзална декларација о правима човека;

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и Протоколи уз њу;

Међународни пакт о грађанским и политичким правима и Протоколи уз њега;

Оквирна Конвенција Савета Европе за заштиту националних мањина;

Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;

Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена;

Конвенција о правима детета;

Конвенција против мучења и других свирепих, нехуманих или понижавајућих казни или поступака.

- 2.2 Устав ће потврдити начело по којем су свим појединцима на Косову и **Метохији** зајемчена људска права и основне слобода садржани у ставу 2.1 овог Анекса без икакве дискриминације по основу расе, боје коже, пола, језика, вероисповести, политичког или другог мишљења, националног или социјалног порекла, припадности некој заједници, својине, рођења или неког другог статуса. Устав ће такође потврдити начело по којем су сви појединци на Косову и **Метохији** једнаки пред законом и имају право, без икакве дискриминације, да уживају једнаку заштиту законâ.

- 2.3 Устав ће укључити чланове 1 до 3 Анекса II овог Споразума, који се односе на права заједница и њихових припадника.

- 2.4.1 Устав ће појединцима који тврде да су јавне власти повредиле њихова Уставом зајемчена права и слобода дати право да се обрате Уставном суду **Аутономне покрајине Косово и Метохија а, ако то не да резултата, Уставном суду Републике Србије**, уколико претходно буду исцрпена сва остала правна средства.

Члан 3 Скупштина Косова

Када је реч о Скупштини Аутономне покрајине Косово и Метохија [у даљем тексту Скупштина Косова и Метохије], Устав ће, поред осталог, јамчити следеће:

- 3.1 Скупштина ће имати 120 чланова који се бирају тајним гласањем, [на основу отворених листа], **БРИСАНО** с тим што ће се Косово и Метохија сматрати једном изборном јединицом у којој се бира више посланика. Сто (100) од 120 посланичких места биће расподељено свим странкама, коалицијама, грађанским иницијативама и независним кандидатима пропорционално броју важећих гласова које они добију на изборима за Скупштину. **Редослед кандидата на листама странака, коалиција и грађанских иницијатива, поднетих у сврху избора за Скупштину, сматраће се непроменљивим.** Приликом састављања кандидатских листа узете се у обзир међународно прихваћена начела равноправности полова, садржана у инструментима за заштиту људских права наведеним у члану 2 овог Анекса.
- 3.2. У прва два изборна сазива по усвајању Устава, Скупштина Косова и Метохије имаће двадесет (20) посланичких места резервисаних за представнике заједница које нису већинске на Косову и Метохији, и то: десет (10) посланичких места биће додељено странкама, коалицијама, грађанским иницијативама и независним кандидатима који су се изјаснили као представници српске заједнице на Косову и Метохији, док ће десет (10) посланичких места бити додељено другим заједницама, и то: ромска заједница једно (1) посланичко место; ашкалијска заједница једно (1) посланичко место; заједница Египћана једно (1) посланичко место; још једно (1) посланичко место биће додељено заједници Рома, Ашкалија или Египћана зависно од тога која од њих добије највише гласова; бошњачка заједница три (3) посланичка места; турска заједница два (2) посланичка места; и заједница Горанаца једно (1) посланичко место. Сва посланичка места освојена на изборима биће додата броју од десет (10) резервисаних посланичких места додељених српској заједници односно другим заједницама на Косову и Метохији.
- 3.3 После прва два изборна сазива:
 - 3.3.1 Странке, коалиције, грађанске иницијативе и независни кандидати који су се изјаснили као представници српске заједнице на Косову и Метохији имаће укупан број посланичких места који добију на отвореним изборима, с тим што ће им најмање **дванаест (12)** посланичких места бити гарантовано уколико је број освојених посланичких места мањи од **дванаест (12)**.
 - 3.3.2 Странке, коалиције, грађанске иницијативе и независни кандидати који су се изјаснили као представници других заједница имаће укупан број посланичких места који добију на отвореним изборима, с тим што ће им бити гарантовано најмање онолико посланичких места колико предвиђа члан 3.2, уколико је број

освојених посланичких места сваке заједнице мањи од броја посланичких места одређених чланом 3.2.

- 3.4 Група скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, као и група скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице, имаће свака најмање по једног (1) представника у Председништву Скупштине.
- 3.5 Најмање један потпредседник сваког Одбора у Скупштини биће из заједнице којој не припада председник Одбора.
- 3.6 Садашња овлашћења и начин рада Одбора за права и интересе заједница остаће на снази. Што се тиче састава, **Одбор ће имати девет (9) чланова, од којих ће пет (5) представљати групу скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, док ће четири (4) представљати групу скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису већинске на Косову и Метохији.**
- 3.7 Да би се усвојили, изменили или ставили ван снаге следећи закони потребна је већина гласова скупштинских посланика, **с тим да та већина укључује и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, као и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису у већини на Косову и Метохији:**

[а) закони којима се мењају општинске границе, оснивају или укидају општине, дефинише опсег овлашћења општина и њихово учешће у међуопштинским и прекограничним односима;] **БРИСАНО**

б) закони којима се остварују права заједница и њихових припадника, поред оних права садржаних у Уставу;

в) закони о употреби језика;

г) закони о локалним изборима;

д) закони о заштити културног наслеђа;

ђ) закони о слободи вероисповести или о споразумима с верским заједницама;

е) закони о образовању;

ж) закони о употреби симбола (укључујући симболе заједница) и о јавним празницима.

з) закони о социјалној политици;

и) закони о култури;

ј) закони о медијима, укључујући законе који садрже одредбе о додели фреквенција за електронске медије;

к) закони о полицији;

л) закони о локалном финансирању.

- [3.8 Без обзира на одредбе члана 3.7 овог Анекса, за све такве законе неопходне за спровођење одредаба овог Споразума, како је то предвиђено Анексом XII, приликом њиховог иницијалног усвајања неће важити захтеви члана 3.7 овог Анекса.] **БРИСАНО**
- 3.9 Ни **Устав, ни било која његова одредба, ни закони** за које важе захтеви садржани у члану 3.7, као ни било који предлог који противречи било којој одредби овог Споразума не могу бити предмет референдумског изјашњавања.
- 3.10 Скупштина ће усвојити пословник о раду који ће бити у складу са начелима отворености и транспарентности у демократском одлучивању.

Члан 4 Председник Косова

Када је реч о Председнику **Аутономне покрајине Косово и Метохија** [у даљем тексту **Председник Косова и Метохије**], Устав ће поред осталог јамчити:

- [4.1 Председник Косова представљаће јединство народа.] **БРИСАНО Председник Косова и Метохије биће биран у Скупштини Косова и Метохије већином гласова скупштинских посланика, с тим да та већина укључује и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, као и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису већинске на Косову и Метохији.**
- 4.2 Председник Косова и Метохије може једном да врати Скупштини на поновно разматрање било који закон који сматра штетним по легитимне интересе једне или више заједница.

Члан 5 Влада Косова

Када је реч о Влади **Аутономне покрајине Косово и Метохија** [у даљем тексту **Влада Косова и Метохије**], Устав ће поред осталог јамчити:

- 5.1 Најмање један (1) министар биће из српске заједнице на Косову и Метохији, а један (1) министар биће из неке друге невећинске заједнице на Косову и Метохији.

[Ако има више од дванаест (12) министара, још један министар представљаће неку невећинску заједницу на Косову] **БРИСАНО Ови министри не могу бити именовани без сагласности већине скупштинских посланика који представљају српску заједницу на Косову и Метохији, односно сагласности већине скупштинских посланика који представљају остале неалбанске заједнице.**

- 5.2 Најмање два (2) заменика министра биће из српске заједнице на Косову и **Метохији**, а два (2) заменика министра биће из других невећинских заједница на Косову и **Метохији**. [Ако има више од дванаест (12) министара, још један заменик министра представљаће српску заједницу на Косову а још један неку другу невећинску заједницу на Косову.] **БРИСАНО Ти заменици министра не могу бити именовани без сагласности већине скупштинских посланика који представљају српску заједницу на Косову и Метохији, односно сагласности већине скупштинских посланика који представљају остале неалбанске заједнице.**
- 5.3 Састав државне управе одражаваће разноврсност становништва **које живи на Косову и Метохији**, уз вођење рачуна о међународно признатим начелима равноправности полова, садржаним у инструментима за заштиту људских права наведеним у члану 2 овог Анекса. Независан надзорни одбор за државну управу осигураће поштовање правила и начела по којима се уређује државна управа, а он сам ће одражавати разноврсност становништва **које жив на Косову и Метохији**.

Члан 6 Уставни суд и правосудни систем

Када је реч о Уставном суду **Аутономне покрајине Косово и Метохија** [у даљем тексту **Уставни суд Косова и Метохије**], Устав ће поред осталог јамчити:

- 6.1 Уставни суд ће чинити девет судија, који ће бити истакнути правници највиших моралних квалитета.
- 6.1.1 Шест (6) судија ће **бирати Скупштина Косова и Метохије на основу предлога Правосудног савета Косова и Метохије (ПСКМ)**. Од шест судија који се бирају у први мандат по ступању Устава на снагу, двоје (2) судија биће изабрани на три године без могућности реизбора, двоје (2) судија биће изабрани на шест година без могућности реизбора, а двоје (2) судија биће изабрано на девет година без могућности реизбора. После тога, сваки судија који се бира у Уставни суд биће изабран на девет година без могућности реизбора. Којим судијама ће истећи мандат на крају почетног периода од три или шест година **биће одређено жребом у Скупштини после њиховог избора.**

- 6.1.2 Када је реч о четири (4) од шест судијских положаја, за одлуку да неко буде предложен за судију Уставног суда биће потребна двотрећинска већина гласова скупштинских посланика; када је реч о друга два судијска положаја, **у случају једног биће потребна сагласност већине скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, а у случају другог биће потребна сагласност већине скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису већинске на Косову и Метохији.**
- 6.1.3 Троје међународних судија именоване председник Европског суда за људска права, после консултација са Међународним цивилним представником.
- 6.2 Десет или више посланика Скупштине имаће, поред осталог, право да пред Уставним судом оспоре уставност сваког закона или одлуке које је усвојила Скупштина, како у погледу њихове садржине, тако и у погледу начина доношења.
- 6.3 Општине могу пред Уставним судом да оспоре уставност закона или Владиних аката који задиру у њихове надлежности или умањују њихове приходе.

Када је реч о правосудном систему на Косову и **Метохији**, Устав ће поред осталог јамчити:

- 6.4 Судије и тужиоце **бираће и разрешавати Скупштина Косова и Метохије** на основу предлога Правосудног савета Косова и **Метохије (ПСКМ)**. Сва упражњена места за судије и тужиоце морају бити јавно оглашена и отворена за све квалификоване кандидате, које ће **ПСКМ** изабрати, да би их затим предложио, на основу њихових квалитета, а у складу са важећим законом и одредбама садржаним у члану 6.6 овог Анекса.
- 6.5 Правосудни савет Косова и **Метохије** имаће пуну независност у обављању својих функција у циљу обезбеђивања целовитог, независног, професионалног и непристрасног правосудног система, како би се осигурао приступ правосудју за све појединце на Косову и **Метохији** и како би се гарантовало да правосудни систем Косова и **Метохије** буде обухватан и да у пуној мери одражава мултиетничку природу Косова и **Метохије**. [Ово ни на који начин неће прејудицирати могућност да се, у некој каснијој фази, оснује посебно тело надлежно за именовање, кажњавање и разрешавање тужилаца које ће, ако буде основано, уживати исту независност у обављању својих дужности.] **БРИСАНО**
- 6.6 Када је реч о запошљавању, избору, именовању, унапређењу и премештају судија и тужилаца, надлежни органи Косова и **Метохије** обезбедиће да судство и тужилаштво на Косову и **Метохији** одражавају мултиетнички карактер Косова и **Метохије** и потребу за равноправном заступљеношћу свих заједница на Косову и

Метохији, водећи при том рачуна о међународно признатим начелима равноправности полова, садржаним у инструментима за заштиту људских права наведеним у члану 2 овог Анекса.

- 6.7 Садашња овлашћења и улога омбудсмана остаће на снази. **Омбудсман ће бити директно биран у Скупштини већином гласова присутних посланика, с тим да та већина укључује и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији, као и већину гласова скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису већинске на Косову и Метохији.**

Члан 7 Централна изборна комисија

- 7.1 Комисија ће имати девет (9) чланова, укључујући и председавајућег Централне изборне комисије кога ће именовати председник Косова **и Метохије** из редова чланова Врховног суда и окружних судова.
- 7.2 Шест (6) чланова именоваће шест највећих посланичких група заступљених у Скупштини, а које нису имале право да учествују у расподели резервисаних посланичких места. Уколико је у Скупштини заступљен мањи број посланичких група, највећа група или групе могу да именују додатног члана (или чланове). Једног (1) члана именоваће скупштински посланици чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову **и Метохији**, а једног (1) члана именоваће скупштински посланици чија су места резервисана или гарантована за друге заједнице које нису већинске на Косову **и Метохији**.

Члан 8 Децентрализација/локална самоуправа

Када је реч о локалној самоуправи на Косову **и Метохији**, Устав ће укључити одредбе садржане у Анексу III овог Споразума:

- [8.1 Косово ће чинити општине, које ће уживати висок степен локалне самоуправе и које ће подстицати и омогућавати активно учешће свих грађана у демократском животу.] **БРИСАНО**
- [8.2 Надлежности и границе општина одредиће се законом.] **БРИСАНО**
- [8.3 Општине имају право на локалне изворе прихода и на добијање одговарајућих финансијских средстава од централних власти.] **БРИСАНО**

[8.4 Општине имају право на међуопштинску и прекограничну сарадњу у области својих изворних и проширених надлежности.] **БРИСАНО**

Члан 9 Економске одредбе

Када је реч о економском/финансијском сектору Косова и Метохије, Устав ће поред осталог јамчити:

- 9.1 Косово и Метохија користиће једну валуту као законско платежно средство.
- 9.2 Косово и Метохија имаће покрајинско тело надлежно за банкарске послове, **који ће тесно сарађивати са Народном банком Републике Србије.**
- 9.3 Косово и Метохија успоставиће независне тржишне регулаторне органе, **који ће тесно сарађивати са тржишним регулаторним органима Републике Србије.**

Члан 10 Измене и допуне Устава

Када је реч о изменама и допунама Устава, Устав ће поред осталог јамчити:

- 10.1 Устав **не може бити измењен или стављен ван снаге, нити се може усвојити нови Устав, без двотрећинске (2/3) већине гласова** скупштинских посланика, **с тим да та већина укључује и двотрећинску (2/3) већину гласова** скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована **за српску заједницу на Косову и Метохији, као и двотрећинску (2/3) већину гласова** скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована **за друге заједнице** које нису већинске на Косову и Метохији.
- 10.2 Ниједном изменом и допуном овог Устава не може се умањити ниједно право и слобода који су садржани у члану 2 овог Анекса.

Члан 11 Прелазне одредбе

Устав ће такође јамчити да ће све надлежне власти на Косову и Метохији спроводити у дело одлуке или акта међународног органа којем је поверен мандат да надзире спровођење овог Споразума, као и да ће поштовати све обавезе Косова и Метохије преузете овим Споразумом.

АНЕКС II
ПРАВА ЗАЈЕДНИЦА И ЊИХОВИХ ПРИПАДНИКА

Члан 1 Основне одредбе

- 1.1 У складу с Уставом Републике Србије, становници који припадају истој националној или етничкој, језичкој или верској групи која је традиционално присутна на територији Косова и Метохије (заједнице) имаће, поред људских права и основних слобода предвиђених чланом 2 Анекса I овог Споразума, и посебна права наведена у овом Анексу.
- 1.2 Сваки припадник заједнице имаће право да слободно изабере да се према њему поступа или не поступа као према припаднику те заједнице, и неће бити никакве дискриминације због тог избора или остваривања права повезаних са тим избором.
- 1.3 Припадници заједница имаће право да слободно изражавају, негују и развијају свој идентитет и одлике припадности заједници.
- [1.4 Остваривање ових права подразумеваће дужност и одговорност да се поступа у складу са законима Косова и да се не крше права других.] **БРИСАНО**

Члан 2 Обавезе Косова

- 2.1 Косово и Метохија ће створити одговарајуће услове који ће омогућити заједницама и њиховим припадницима да чувају, штите и развијају сопствени идентитет. Влада Косова и Метохије ће посебно подржавати културне иницијативе заједница и њихових припадника, укључујући и подршку путем финансијске помоћи.
- 2.2 Косово и Метохија ће подстицати дух толеранције и дијалог, подржаваће помирење између заједница и поштоваће стандарде садржане у оквирној Конвенцији за заштиту националних мањина Савета Европе и Европској повељи о регионалним или мањинским језицима, **које је Република Србија већ ратификовала.**
- 2.3 Косово и Метохија ће предузимати све неопходне мере за заштиту појединаца који могу бити изложени претњама или актима дискриминације, непријатељству или насиљу због свог националног, етничког, културног, језичког или верског идентитета.

- 2.4 Косово и Метохија ће усвојити све мере које буду неопходне за подстицање пуне и делотворне равноправности међу припадницима заједница у свим областима привредног, друштвеног, политичког и културног живота. Те мере неће бити сматране дискриминацијом.
- 2.5 Косово и Метохија ће подстицати очување културне и верске баштине свих заједница. Косово и Метохија ће имати посебну дужност да обезбеде ефикасну заштиту локалитета и споменика од културног и верског значаја за заједнице. **Када је у питању српско културно и верско наслеђе, власти Косова и Метохије сарађиваће свуда где је то неопходно са одговарајућим институцијама Републике Србије, којима је поверено очување и заштита тог наслеђа.**
- 2.6 Косово и Метохија ће предузети ефикасне мере против свих оних који угрожавају остваривање права припадника заједница. Косово и Метохија ће се уздржавати од политике и праксе чији је циљ принудна асимилација припадника заједница и заштитиће те појединце од било каквих поступака који би имали за циљ такву асимилацију.
- 2.7 Косово и Метохија ће обезбедити, на недискриминаторној основи, да све заједнице и њихови припадници могу да остварују своја права назначена у даљем тексту овог Анекса.

Члан 3 Права заједница и њихових припадника

- 3.1 Припадници заједница имаће право, појединачно или у заједници, да:
- а) изражавају, негују и развијају своју културу и чувају суштинске одлике свог идентитета – веру, језик, традицију и културу;
 - б) стичу јавно образовање на једном од званичних језика Косова и Метохије по сопственом избору а на свим нивоима;
 - в) стичу предшколско, основно и средње јавно образовање на свом језику у законом прописаном обиму, с тим да доња граница за оснивање посебних разреда или школа за ову сврху буде нижа од оне која је уобичајена за образовне установе;
 - г) оснивају сопствене приватне установе за образовање и обуку, као и да њима управљају, с тим да за то могу добити финансијску помоћ из јавних извора, у складу са законом и међународним стандардима;
 - д) слободно користе свој језик и писмо у приватној и у јавној комуникацији;
 - ђ) користе свој језик и писмо у општењу са општинским властима или локалним канцеларијама **покрајинских** власти свуда где чине довољно велики проценат становништва, у складу са законом. Трошкове услуга тумача или преводиоца сносиће надлежни органи;

- е) користе и истичу симболе своје заједнице, у складу са законом и међународним стандардима;
- ж) њихова лична имена буду уписана у изворном облику и на писму њиховог језика, као и да имају право да се врате употреби изворних имена која су били приморани да промене;
- з) имају локалне називе, називе улица и друге топониме који одражавају мултиетнички и вишејезички карактер датог подручја и осетљиви су према њима;
- и) имају зајемчени приступ средствима јавног информисања и посебно представљање у њима, као и програме на свом језику, у складу са законом и међународним стандардима;
- ј) оснивају и користе сопствена средства информисања, укључујући право на информисање на свом језику, као и право на коришћење одређеног резервисаног броја фреквенција за електронске медије, у складу са законом и међународним стандардима;
- к) уживају неометане међусобне контакте у оквиру Косова и **Метохије** и да успостављају и одржавају слободне и мирољубиве контакте са појединцима из свих држава, а посебно са онима са којима имају заједнички етнички, културни, језички или верски идентитет, или заједничко културно наслеђе, у складу са законом и међународним стандардима;
- л) уживају неометане контакте са локалним, регионалним и међународним невладиним организацијама и без дискриминације учествују у њиховим активностима
- љ) оснивају удружења за културу, уметност, науку и образовање, као и научна и друга удружења у сврху изражавања, неговања и развијања сопственог идентитета.

Члан 4 Учешће заједница и њихових припадника у јавном животу и одлучивању

- 4.1 Заједнице и њихови припадници биће заступљени у Скупштини **Косова и Метохије**. Закони који су на овај начин посебно издвојени у Уставу не могу бити усвојени ни промењени без сагласности гласова већине скупштинских посланика чија су места резервисана или гарантована за заједнице, како је то предвиђено чланом 3.7 Анекса I.
- 4.2 У процесу избора и именовања судија и тужилаца биће предвиђени посебни модалитети који ће обезбедити учешће заједница и њихових припадника, како је то назначено у Анексу IV.
- 4.3 Постојаће Консултативни савет заједница у којем ће бити заступљене све заједнице. Консултативни савет заједница имаће у свом саставу, поред осталог, представнике удружења заједница. Мандат Консултативног савета заједница обухватиће следеће:

- 4.3.1 Обезбеђивање механизма за редовну размену мишљења између заједница и Владе Косова и Метохије;
- 4.3.2 Пружање могућности заједницама да у раној фази дају коментаре на законодавне или политичке иницијативе које припрема Влада, да предлажу такве иницијативе и да настоје да њихови ставови буду уврштени у релевантне пројекте и програме;
- 4.3.3 Све друге одговорности и функције како је предвиђено овим Споразумом или у складу са законом.
- 4.4 Заједнице и њихови припадници имаће право на равноправну заступљеност приликом запошљавања у државној управи и јавним предузећима на свим нивоима, а посебно у полицијској служби на подручјима где живи дата заједница, уз поштовање правила у вези са стручношћу и интегритетом која владају у државној служби.
- 4.5 У општинама где најмање 10% грађана припада заједницама које у тим општинама нису већинске, место потпредседника Скупштине општине задуженог за заједнице биће резервисано за представника тих заједница. Место потпредседника припашће оном кандидату из невећинске заједнице који добије највише гласова на отвореној листи кандидата на изборима за Скупштину општине. Потпредседник задужен за заједнице подстицаће дијалог међу заједницама и биће стециште за разматрање проблема и интереса невећинских заједница на седницама Скупштине и у њеном раду. Потпредседник ће такође бити одговоран за разматрање жалби заједница или њихових припадника којима се тврди да акти или одлуке Скупштине општине крше њихова Уставом зајемчена права. Потпредседник ће такве предмете проследити Скупштини општине на поновно разматрање датог акта или одлуке. [У случају да Скупштина општине одлучи да не разматра поново свој акт или одлуку, или уколико потпредседник закључи да резултат поновног разматрања и сам представља повреду Уставом зајемченог права, он поводом тог питања може непосредно да се обрати Уставном суду, који ће одлучити хоће ли тај предмет узети у разматрање.] **БРИСАНО**

Члан 5 Непосредно остваривање, неутуђивост и заштита права заједница

- 5.1 Права заједница, како су дефинисана обим Анексом оствариваће се непосредно и биће заштићена Уставом помоћу одредаба о виталном интересу заједница, како је то предвиђено Анексом I.**
- 5.2 Ниједан закон не може умањити права и заштиту заједница, назначене овим Анексом.**

АНЕКС III ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА

Да би се **заштитила права** и могли остварити легитимни **интереси** српске заједнице и других заједница које нису већинске на Косову и Метохији и њихових припадника, да би се подстакло и обезбедило њихово активно учешће у јавном животу и да би се ојачало добро управљање, успешност и ефикасност јавних служби на целом Косову и Метохији, биће успостављен проширен и одржив систем локалне самоуправе на Косову и Метохији, у складу са следећим начелима и одредбама:

Члан 1 Основне одредбе

1.1 Локална самоуправа на Косову и Метохији темељиће се на начелима Европске повеље о локалној самоуправи, а посебно на начелу супсидијарности.

1.1а Локална самоуправа на Косову и Метохији темељиће се и на потреби за додатним институционалним јемствима и механизмима заштите српске заједнице и других неалбанских заједница на Косову и Метохији.

1.2 Локална самоуправа на Косову и Метохији штитиће и унапређивати међународно признате стандарде људских права, посебно имајући на уму потребе невећинских заједница и њихових припадника на Косову и Метохији.

1.2а Општине ће имати финансијску аутономију засновану на сопственим слободно утврђеним буџетима и значајним сопственим приходима.

1.3 Основна начела децентрализације биће уврштена у Устав, како је то утврђено у члану 8 Анекса I овог Споразума.

Члан 2 Косовски закони о локалној самоуправи

2.1 Косово и Метохија ће донети нови Закон о локалној самоуправи [у року од 120 дана по ступању на снагу овог Споразума] **БРИСАНО** који појачава овлашћења и организацију општина, како је то предвиђено овим Анексом, у року који је наведен у Анексу XII, члан 2.1 овог Споразума.

[2.2 Косово ће донети нови Закон о општинским границама у року од 120 дана по ступању на снагу овог Споразума, којим ће бити одређене границе нових општина, како је то предвиђено овим Анексом и Анексом XII.] **БРИСАНО**

2.3 Косово и Метохија ће донети основне законе, у складу са начелима садржаним у овом Анексу, како би се обезбедили равноправан третман и минимални стандарди за све општине у погледу њиховог уређења и управљања јавним пословима који су у њиховој надлежности, уз посебно поштовање начела супсидијарности.

Члан 3 Надлежности општина

3.1. Општине на Косову и Метохији имаће потпуна и искључива овлашћења у следећим областима, уколико је реч о питањима од локалног интереса, истовремено поштујући стандарде назначене у релевантним законима (у даљем тексту сопствене надлежности):

- а) Локални економски развој;
- б) Градско и сеоско планирање;
- в) Коришћење земљишта и његов развој;
- г) Спровођење грађевинских прописа и контроле грађевинских стандарда;
- д) Локална заштита животне средине;
- ђ) Обезбеђивање и одржавање јавних служби и комуналних делатности, укључујући водоснабдевање, канализацију и одводе, регулисање канализационих вода и отпада, локални путеви, локални саобраћај и локални програми грејања;
- е) Реаговање у ванредним ситуацијама на локалном нивоу;
- ж) Организовање јавног предшколског, основног и средњег образовања, укључујући регистрацију и давање дозволе за рад образовним установама, запошљавање, плаћање и обука наставног кадра и особља;
- з) Организовање јавне примарне здравствене заштите;
- и) Породичне и друге службе;
- ј) Стамбена изградња;
- к) Општа здравствена заштита;
- л) Давање дозвола за рад локалним службама и услужним делатностима, укључујући забавне, културне и рекреативне активности, угоститељство и смештај, пијаце, уличне продавце, локални јавни саобраћај и такси службу;
- м) Давање назива путевима, улицама и другим јавним местима;
- н) Формирање и одржавање јавних паркова и јавних простора;
- њ) Туризам;
- о) Културне и рекреативне активности;
- п) Сва питања која нису изричито искључена из њихове надлежности а нису поверена неком другом органу.

Члан 4 Проширене надлежности општина

4.1 Општине са српском већином на Косову и Метохији имаће проширене надлежности у области образовања, културе, здравствене заштите, социјалних служби и социјалних давања, како је то предвиђено овим Анексом, као и проширене надлежности у области правосуђа (како је то предвиђено Анексом IV, чл. 3) и полиције (како је предвиђено Анексом VIII, чл. 2).

[4.1.1 Општина Северна Митровица имаће надлежност у области високог образовања, укључујући регистрацију и давање дозволе за рад образовним установама, запошљавање, плаћање и обуку наставног кадра и особља;] **БРИСАНО**

[4.1.2 Општине Северна Митровица, Грачаница и Штрпце имаће надлежности у области секундарне здравствене заштите, укључујући регистрацију и давање дозвола за рад здравственим установама, запошљавање, плаћање и обуку здравственог кадра и особља;] **БРИСАНО**

[4.1.3 Све општине у којима је српска заједница на Косову у већини имаће:

а) Право да се бави пословима у области културе, укључујући заштиту и унапређење српског и другог верског наслеђа на територији општине, у складу са одредбама Анекса V овог Споразума, као и пружање подршке локалним верским заједницама;

б) Проширена права приликом избора и разрешења командира полицијских станица, како је то предвиђено чланом 2.6 Анекса VIII овог Споразума.] **БРИСАНО**

4.2 Када је реч о овим проширеним надлежностима општина са српском већином, Косово и Метохија ће донети оквирно законодавство којим би се одредио равноправан приступ јавним службама; утврдили минимални стандарди квалитета и квантитета у пружању јавних услуга; минималне стручне квалификације особља и објеката за обуку; општа начела у погледу издавања дозвола за рад и акредитације за оне који пружају јавне услуге. **Ниједна друга одредба тог оквирног законодавства не може смањити степен и обим права и надлежности општина са српском већином који су предвиђени овим Анексом, Анексом IV, чл. 3 и Анексом VIII, чл. 2.**

4.3 У остваривању проширених општинских надлежности, општине са српском већином могу сарађивати са свим другим општинама у пружању ових услуга.

Члан 5 Делегиране надлежности општина

5.1 **Покрајинске** власти на Косову и Метохији делегираће општинама да буду надлежне у следећим областима, у складу са законом:

- а) Катастарске књиге;
- б) Матичне књиге;
- в) Упис у бирачки списак;
- г) Регистрација и издавање дозвола за рад предузећима;
- д) Давање социјалне помоћи (изузев пензија); и
- ђ) Заштита шума.

5.2 Власти **Косова и Метохије** могу према потреби делегирати општинама и додатне надлежности, у складу са законом.

Члан 6 Управни надзор над активностима општине

6.1 Управни надзор који спроводе органи **покрајинске** власти над активностима општина у областима њихових сопствених и **проширених** надлежности биће ограничен на то да се обезбеди поштовање Устава Косова и Метохије и релевантног **оквирног законодавства**.

6.1а) Сваки надзор власти Косова и Метохије над општинским актима у области њихових сопствених и проширених надлежности имаће облик судског надзора, како би се обезбедило поштовање Устава и релевантног оквирног законодавства. Надзорни орган неће моћи да обустави извршење општинске одлуке; он, међутим, може захтевати да општина преиспита донесену одлуку; ако општина прихвати тај захтев, извршење одлуке се обуставља док је општинске власти поново не размотре. У случају да општина одбије захтев или остане при одлуци и после поновног разматрања, надзорни орган може да оспори одлуку пред Уставним судом Косова и Метохије.

[6.1.1 Надзорни управни орган може захтевати да општина преиспита неку одлуку или акт за које сматра да нису у сагласности са Уставом или законима донесеним у складу са овим Споразумом. У таквом захтеву мора се навести шта се сматра кршењем Устава или закона. Тим захтевом се не обуставља извршење дате општинске одлуке или акта.] **БРИСАНО**

[6.1.2 Ако, сходно захтеву поднетом у складу са чланом 6.1.1 овог Анекса, општина тај захтев прихвати, она може одлучити да обустави извршење спорне одлуке или акта док општински органи не обаве њихово преиспитивање.] **БРИСАНО**

[6.1.3 Ако општина одбије захтев за преиспитивање или остане при одлуци или акту и после поновног разматрања, надзорни управни орган може оспорити ту одлуку или акт пред надлежним Окружним судом. Окружни суд може донети привремену меру којом се обуставља извршење спорне одлуке или акта.] **БРИСАНО**

[6.2 Када је реч о делегираним општинским надлежностима, органи централне власти могу вршити надзор над датом општинском одлуком или актом не само у погледу

њихове сагласности са Уставом Косова и законима усвојеним у складу са овим Споразумом, већ могу, према потреби, и да обуставе, измене или укину извршење такве општинске одлуке или акта.] **БРИСАНО**

Члан 7 Образовање

7.0 У складу са оквирним законом о образовању, наведеним у Анексу I, члан 3.7, већинске српске општине биће надлежне за предшколско, основно и средње образовање, укључујући наставне планове и програме, уџбенике, акредитацију и издавање дозвола за рад, запошљавање и обуку наставника, избор и плаћање наставног особља и његов избор, укључујући и директоре школа, као и за управни и просветни надзор. Оне могу сарађивати у пружању образовних услуга. Такве општине и/или партнерства општина могу формирати одговарајуће органе за остваривање и праћење горе наведених надлежности.

[7.1 Када је реч о наставним плановима у школама на Косову у којима се настава одржава на српском језику:

7.1.1 Школе у којима се настава одржава на српском језику могу да примењују наставне планове или уџбенике Министарства образовања Републике Србије, пошто о томе претходно обавесте Министарство образовања, науке и технологије Косова.

7.1.2 У случају да Министарство образовања, науке и технологије Косова изнесе примедбу на примену одређеног наставног плана или уџбеника, ствар ће бити прослеђена на разматрање независној комисији која ће преиспитати дати наставни план или уџбеник да би се обезбедила његова сагласност са Уставом Косова и законима донетим у складу са овим Споразумом.

7.1.3 Независну комисију чиниће три (3) представника које изаберу посланици Скупштине Косова чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову, три (3) представника која изабере Министарство образовања, науке и технологије Косова и један (1) међународни члан кога изабере Међународни цивилни представник и који ће га заступати.

7.1.4 Комисија ће све одлуке доносити већином гласова, а на месту председавајућег комисије сваке године ће се смењивати представник кога изаберу посланици Скупштине Косова чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и представник кога изабере Министарство образовања, науке и технологије Косова.]

БРИСАНО

7.2 Када је реч о **високом образовању**:

7.2.0 Високо образовање на српском језику биће зајемчено Уставом.

7.2.1 **Већинска српска општина Звечан-Митровица биће надлежна за јавни универзитет на српском језику на Косову и Метохији. Универзитет у Митровици биће**

аутономна високошколска установа. Тај универзитет ће донети свој статут којим ће одредити своју унутрашњу организацију и начин управљања, као и процедуре и однос са јавном влашћу у складу са **покрајинским** оквирним законодавством.

[7.2.2 Одлуке о сагласности статута са централним оквирним законодавством, европским стандардима и најбољом праксом, као и одлуке у вези са акредитацијом овог универзитета у склопу универзитетског система Косова, доносиће независна комисија коју ће чинити три (3) представника која изабере овај универзитет, три (3) представника која изабере Министарство образовања, науке и технологије Косова и један (1) међународни члан кога изабере Међународни цивилни представник и који ће га заступати. Комисија ће све одлуке доносити већином гласова, а на месту председавајућег комисије сваке године ће се смењивати представник кога изабере универзитет и представник кога изабере Министарство образовања, науке и технологије Косова.] **БРИСАНО**

[7.2.3 Општина Северна Митровица биће надлежна за овај јавни универзитет са наставом на српском језику, у складу са чланом 4.1.1 овог Анекса. Општина ће имати право да именује два члана Савета универзитета, који ће имати укупно девет чланова. Општина ће такође обезбедити да универзитет добије адекватан простор и финансијска средства за рад.] **БРИСАНО**

7.2.4 Општина **Звечан-Митровица** може сарађивати са свим другим општинама у вези са радом универзитета.

Члан 7а **Култура**

7а.1 У складу са оквирним законима о култури и медијима, наведеним у Анексу I, члан 3.7, већинске српске општине биће надлежне за питања културе на локалном нивоу и нивоу заједница, укључујући унапређење културних активности, очување и неговање националне и локалне културне традиције, оснивање културних установа и организација, као и издавање дозвола за рад штампаним и електронским медијима. Оне ће такође бити надлежне да, у складу са одредбама Анекса V овог Споразума, за заштиту и неговање српског верског и културног наслеђа, као и другог оваквог наслеђа на територији општине, а биће надлежне и да подржавају и помажу локалне верске заједнице.

Члан 7б **Здравствена заштита**

7б.1 У складу са оквирним законима о здравственој заштити, општине ће бити надлежне за примарну здравствену заштиту. Поред тога, већинске српске општине биће надлежне и за секундарну здравствену заштиту. Њихове надлежности обухватају акредитовање и издавање дозвола за рад, запошљавање и обуку здравственог особља, плаћање и избор стручног здравственог кадра, укључујући управнике здравствених установа, као и управни и здравствени надзор. Такве општине и/или партнерства

општина могу формирати одговарајуће органе за остваривање и праћење горе наведених надлежности.

76.2 Поред одредаба наведених у члану 4.2 овог Анекса, оквирни закони о здравственој заштити садржаће и одредбе у сфери здравствених стратегија у погледу хигијене, превентивне здравствене заштите и борбе против епидемија.

Члан 7ц Услуге социјалне заштите и социјалне накнаде

7ц.1 У складу са оквирним законима о социјалној политици, наведеним у Анексу I, члан 3.7, српске већинске општине биће надлежне за пружање услуга социјалне заштите, као што су брига о угроженим групама становништва, породицама и старима (јаслице, обданишта, центри за дневни боравак, хранитељство, кућна нега, смештај корисника у домове и друге институције, као и општинске службе за запошљавање). Те надлежности обухватају акредитацију и издавање дозвола за рад, запошљавање и обуку особља, плаћање и избор социјалних радника, укључујући директоре социјалних установа, као и управни надзор и надзор над социјалним службама. Већинске српске општине могу сарађивати у пружању услуга социјалне заштите. Такве општине и/или партнерства општина могу формирати одговарајуће органе за остваривање и праћење горе наведених надлежности.

7ц.2 Када је реч о социјалној помоћи, општине ће одређивати критерије за примање помоћи као и ниво социјалних давања. Исто то важи и за друге могуће погодности намењене сиромашнима.

Члан 8 Локалне финансије

8.1 У складу са оквирним законима о локалним финансијама, наведеним у Анексу I, члан 3.7, општине ће утврђивати своје буџете који ће се односити на остваривање задатака из области њихових надлежности. Општине ће имати право да слободно утврђују величину општинског буџета, у том смислу да власти Косова и Метохије неће бити овлашћене да ограничавају висину општинских буџета. Покрајинским законодавством биће одређени основни елементи управљања јавним финансијама и захтеви у погледу одговорности који ће бити применљиви на све општине, а у складу са међународним стандардима.

8.2 Општине ће имати право на сопствене изворе прихода, што ће укључити право да одређују и убирају локалне порезе, таксе и дажбине, као што су порез на лични приход (укључујући порез на доходак), порез на имовину, накнаде и дажбине за коришћење комуналне инфраструктуре, таксе за коришћење земљишта, локалне административне таксе, приходе од давања у закуп општинске имовине, донације и друге приходе. Општине неће одређивати ни убирати царине, корпоративне таксе, ПДВ и акцизе, ни било које друге намете сличне природе. Општине могу држати сва своја финансијска средства на својим рачунима код комерцијалних банака.

8.3 Постојећи систем претежно наменских **покрајинских** трансфера општинама биће **заменен** правичним и транспарентним системом функционалних трансфера, како би се обезбедила већа аутономија општина у алокацији и коришћењу покрајинских финансијских средстава. Формула расподеле за функционалне трансфере биће утврђена законом, у складу са међународним стандардима, и узеће у обзир потребу за адекватном алокацијом средстава намењених невећинским заједницама у датим општинама, потребу за правично уједначеним системом и потребу да се обезбеди довољан степен стабилности општинских прихода. **Та формула ће као критерије узети у обзир бар величину општинске територије, број њених становника, њену етничку разноврсност, БДП по становнику, као и одговорност коју општина има за добровољни и одрживи повратак.**

8.4 Без обзира на одредбе члана 8.3 овог Анекса, општине које имају **проширене** надлежности, како је то предвиђено чланом 4 овог Анекса, имаће право да користе додатна **покрајинска** финансијска средства у границама одређеним минималним стандардима квалитета и квантитета за пружање јавних услуга у области тих надлежности, а у складу са **покрајинским** оквирним законодавством.

8.4а Без обзира на одредбе члана 8.3 овог Анекса, делегиране општинске надлежности такође ће се финансирати из покрајинског буџета.

8.5 Општине ће обезбедити независну и објективну интерну ревизију бар једном годишње и биће у сваком тренутку подложне независној спољној ревизији коју врши неки аутономни орган, [како би се обезбедило ефикасно управљање јавним ресурсима,] **БРИСАНО** а резултат те ревизије биће доступан јавности.

Члан 9 Међуопштинска сарадња

9.1 На основу начела Европске повеље о локалној самоуправи, општине ће имати право да сарађују и склапају партнерства са другим општинама на **Косову и Метохији** ради обављања функција од заједничког интереса [у складу са законом]. **БРИСАНО**

9.1.1 Вршећи сопствене и **проширене** надлежности, општине могу да образују општинска партнерства, осим када је реч о обављању основних општинских функција као што су избор општинских органа и именовање општинских функционера, одређивање општинског буџета и доношење одлука обавезних за све грађане на територији општине.

9.1.2 Општинска партнерства могу да предузму све мере неопходне за спровођење и остваривање своје функционалне сарадње, поред осталог оснивајући и орган с правом доношења одлука, који ће чинити представници именовани од скупштина општина укључених у партнерство, запошљавајући и разрешавајући административно и саветодавно особље, као и доносећи одлуке о финансирању и другим оперативним потребама партнерства.

9.1.3 Одлуке и активности партнерства подлегаће [захтеву за подношење извештаја надлежном централном органу и] **БРИСАНО** управном надзору у погледу сагласности са **Уставом и оквирним** законодавством, у складу са одредбама чл. 6.1 - **6.1а** овог Анекса.

9.2 На основу начела Европске повеље о локалној самоуправи, општине ће имати право да формирају удружење са другим општинама на Косову и Метохији, и делују унутар њега, ради заштите и унапређења својих заједничких интереса, а у складу са законом.

9.2.1 Чланство у таквим удружењима биће ограничено на општине на Косову и Метохији. Таква удружења могу сарађивати са сличним удружењима у другим земљама.

9.2.2 Таква удружења пружаће својим члановима одређене услуге, укључујући обуку, изградњу капацитета, техничку помоћ, истраживачку помоћ везану за општинске надлежности и практичне препоруке.

9.3 Општине које су ступиле у партнерство или удружење, у складу са одредбама чл. 9.1 и 9.2 овог Анекса, учиниће доступним јавности све информације у вези са активностима и буџетом тог партнерства/удружења, а у складу са законом.

Члан 9а Српски ентитет

9а.1 Српска заједница на Косову и Метохији имаће право да формира српски ентитет како би се обезбедио јединствен начин заштите, заступања и унапређивања њених интереса. Српски ентитет ће исто тако допринети ефикасном остваривању општинских надлежности и овлашћења, како је то предвиђено овим Анексом, Анексом IV, чл. 3 и Анексом VIII, чл. 2.

9а.2 Територија српског ентитета обухватиће 14 већинских српских општина: Зубин Поток, Звечан-Митровица, Лепосавић, Ново Брдо, Кусце-Ранилук, Партеш, Клокот-Врбовац, Грачаница, Липљан, Обилић, Штрпце, Осојане, Гораждевац, Велика Хоча. Она ће обухватити и главне православне манастире, са заштитним зонама око њих, уколико се ти манастири не налазе на територији већинских српских општина, као што је посебно случај са Пећком патријаршијом, Високим Дечанима, Богородицом Љевишком и Девичем.³

9а.3 Већинске српске општине имаће право да формирају Веће српског ентитета, које ће чинити сви председници општина и одређен број представника Српске православне цркве. То Веће ће имати политичку и културну улогу, као орган који непосредно заступа основне интересе српске заједнице на Косову и Метохији.

Члан 10 Сарадња са институцијама Републике Србије

10.1 Општине **са српском већином** имаће право да сарађују, у области свих својих надлежности, са општинама и институцијама, укључујући и владине установе у Републици

³ За границе већинских српских општина види Утврђивање граница постојећих и нових већинских српских општина које је државни преговарачки тим предочио на преговорима у Бечу.

Србији. Та сарадња може имати облик финансијске, техничке, **стручне и кадровске** помоћи институција Србије у остваривању општинских надлежности.

10.2 Општине ће обавестити Министарство за локалну управу Косова и Метохије о почетку сваког програма или пројекта сарадње и од тада ће том Министарству подносити редовне извештаје. У обавештењу треба да буду наведене области предвиђене сарадње, прецизно назначено каква се помоћ пружа и процедура њеног упућивања.

[10.3 У нацрту споразума о сарадњи биће дефинисане области предвиђене сарадње, особље и опрема, ниво финансирања и механизми његовог трансфера, као и друге релевантне процедуре, у складу са захтевима за управљање јавним финансијама који важе за све општине.] **БРИСАНО**

[10.4 Таква намера да се оствари сарадња и пратећи нацрт споразума подлежу надзору Министарства за локалну управу Косова у погледу сагласности са централним оквирним законодавством. Без обзира на одредбе члана 6.1 овог Анекса, Министарство може, по обављеном надзору, да унесе измене у нацрт споразума о сарадњи или, уколико се друкчије не може отклонити озбиљна повреда закона, може да обустави планирану сарадњу. Општина може да оспори ту меру Министарства пред надлежним Окружним судом.] **БРИСАНО**

10.5 Партнерства међу општинама Косова и Метохије имаће право да ступају у непосредне односе са институцијама Републике Србије [само] **БРИСАНО** у мери која је неопходна за **остваривање предвиђених облика сарадње**. [за спровођење практичних активности у домену партнерства.] **БРИСАНО**

10.6 Биће основана заједничка комисија Републике Србије/Аутономне Покрајине Косово и Метохија за **праћење овакве сарадње** [ради јачања такве сарадње са институцијама у Републици Србији] **БРИСАНО** и ради разматрања посебно осетљивим питањима између Приштине и Београда у вези са њом.

Члан 11 Финансирање активности општина из Републике Србије

11.1 **Већинске српске општине и њихова партнерства** имаће право да примају финансијске донације из Републике Србије, под следећим условима:

11.1.1 Све финансијске донације општинама на Косову и **Метохији** из Републике Србије, **поред хуманитарне помоћи и помоћи за ванредне ситуације**, биће ограничене по својој намени на помоћ у обављању општинских надлежности у области сопствених, **делегираних и проширених** надлежности, биће транспарентне и доступне јавности.

11.1.2 Општине могу примати финансијске донације из Републике Србије преко рачуна које имају у комерцијалним банкама, **које легално послују** [овлашћеним од централног банкарског органа] **БРИСАНО** на Косову и **Метохији**. О пријему таквих донација биће обавештен **покрајински** трезор.

11.1.3 Општине које примају финансијске донације из Републике Србије пријавиће те донације, уз одговарајуће расходе, у својим општинским буџетима.

11.1.4 Финансијске донације из Републике Србије већинским српским општинама на Косову и Метохији неће утицати на доделу функционалних трансфера и других средстава која добијају општине у складу са члановима 8.3 и 8.4 овог Анекса, и неће подлегати опорезивању, таксама или додатним оптерећењима било којег **покрајинског** органа.

11.1.5 Појединачни трансфери, укључујући пензије, Србима **настањеним** на Косову и Метохији могу се вршити из средстава у Републици Србији.

Члан 12 Оснивање нових општина

12.1 Нове општине ће бити основане **ступањем на снагу овог Споразума**, како је то назначено у прилогу овог Анекса. [и биће побројане у новом Закону о границама општина.] **БРИСАНО**

12.2 **Најкасније 60 дана од оснивања нових општина**, [ступања на снагу Закона о границама општина, власти Косова и] **БРИСАНО** Међународни цивилни представник (МЦП) ће, у **консултацији са УНМИК-ом и властима Косова и Метохије** предузети све неопходне мере **за организовање локалних избора у тим новим општинама**. [да, у време локалних избора, финансијска средства буду додељена, а одговарајућа својства и административне структуре буду спремни за оснивање и функционисање тих нових општина. Те припреме ће обухватити следеће:] **БРИСАНО**

12.2.1 МЦП ће именовати, консултујући се са локалним заједницама у новим општинама, или, у случају Новог Брда, у новим катастарским зонама, и **са УНМИК-ом**, Припремне општинске тимове (ПОТ) који ће припремити **организацију локалних избора у новим општинама** и обавити остале задатке у вези с тим, како то захтева МЦП.

12.2.2 **У периоду пре локалних избора у новим општинама**, извршне функције у вези са новим општинама и пружањем јавних услуга у њима биће **привремено поверени** Припремним општинским тимовима.

[12.2.3 У погледу садашње општине Митровица, аранжмани за оснивање општине Северна Митровица биће онакви како је предвиђено у члану 13 овог Анекса] **БРИСАНО**

[12.2.4 Ти и остали прелазни аранжмани између ранијих и нових општина биће утврђени у Закону о општинским границама.] **БРИСАНО**

12.3 Одмах по окончању локалних избора **у новим општинама**, све извршне функције и надлежности биће пренете са ранијих општина на новоизабране власти у новим општинама, у складу са овим Споразумом. Власти Косова и Метохија обезбедиће да се новим општинама доделе сва финансијска средства и да их оне добију, а предузеће и све

неопходне мере како би нове општине могле почети да функционишу као ефикасне територијалне јединице локалне самоуправе.

12.4 Без обзира на одредбе члана 12.1 овог Анекса, Косово и Метохија ће ступити у консултације са невећинском заједницом свуда где та заједница чини најмање 75% становништва неког компактног насеља с најмање 5.000 становника, а у циљу оснивања других нових општина.

[Члан 13 Mitrovice/Митровица] БРИСАНО

[13.1 На територији постојеће општине Митровица, биће формиране две нове општине Северна Митровица и Јужна Митровица, са општинским границама, онако како је назначено у прилогу овог Анекса.

13.2 Биће основан Заједнички одбор општина Северна Митровица и Јужна Митровица ради остваривања функционалне сарадње у областима њихових сопствених надлежности, онако како се о томе општине договоре.

13.3 Заједнички одбор ће у свом саставу имати једанаест (11) чланова, од чега ће свака општина изабрати по пет (5) представника, док ће једног (1) међународног представника изабрати МЦП. Председавајући заједничког одбора биће међународни представник.

13.4 МЦП ће основати локалну канцеларију у Митровици, која ће се пре свега бавити питањима из области безбедности/владавине права, слободе кретања/повратка, имовинских права/станована и економског развоја, како је то предвиђено Анексом IX овог Споразума.

13.5 Током прелазног периода од 120 дана, Специјални представник генералног секретара УН (СПГС) ће формирати привремене општинске структуре, у сарадњи са МЦП-ом, за нову општину Северна Митровица, са границама које су назначене у прилогу овог Анекса. По истеку овог прелазног периода, те привремене општинске структуре биће под влашћу МЦП-а, све док у тој општини не буду одржани први локални избори.] **БРИСАНО**

[Члан 14 Попис становништва и евентуалне измене одредаба о децентрализацији] БРИСАНО

[14.1 Годину дана по ступању на снагу овог Споразума, Косово ће, у консултацији са МЦП-ом, организовати попис становништва, који ће бити обављен у складу са међународним стандардима и са међународним посматрачима. У том контексту Република Србија и друге суседне земље треба да овласте неку међународну организацију да изврше регистрацију избеглица и интерно расељених лица (ИРЛ) која желе да се врате на Косово.

14.2 Одредбе овог Анекса које се односе на оснивање нових општина, укључујући и њихове границе, може да преиспита и, по потреби, ревидира МЦП, у тесној сарадњи са владом Косова и Консултативним већем заједница, у року од шест месеци од објављивања коначних резултата пописа на Косову. Приликом тог преиспитивања биће узете у обзир демографске промене и, посебно, повратак избеглица и интерно расељених лица у општине, као и функционалност и одрживост општинских власти и њихових активности.]
БРИСАНО

Члан 15 Друге нове општине

15.1 Ако се испуне услови за оснивање нове општине који назначени у чл. 12.4 овог Анекса, невећинска заједница на Косову и Метохији која чини најмање 75% становништва у таквој новој општини, имаће право да остварује све надлежности већинских српских општина, како је то предвиђено овим Анексом.

ПРИЛОГ АНЕКСУ III
Утврђивање граница већинских српских општина

Катастарске општине (КО) које сачињавају сваку општину побројане су у даљем тексту:

ЗУБИН ПОТОК (46)

КО Бања
КО Брњак
КО Бубе
КО Зечевиће
КО Јунаке
КО Војмислиће
КО Лучка Река
КО Чешановиће
КО Међеђи Поток
КО Тушиће
КО Резала
КО Чечево
КО Оклаче
КО Горњи Јасеновик
КО Велика Калудра
КО Црепуља
КО Дрен
КО Горњи Стрмац
КО Крлигате
КО Вељи Брег
КО Зубин Поток
КО Козарево
КО Рујиште
КО Јагњеница
КО Чабра
КО Вараге
КО Зубче
КО Драиновиће
КО Бабудовица
КО Доброшевина
КО Газиводе
КО Јабука
КО Кобиља Глава
КО Падине
КО Пресека
КО Ранице
КО Ровце
КО Угљаре
КО Врба
КО Заграђе
КО Црколез

КО Бање
КО Котаре
КО Суво Грло
КО Радешево
КО ½ Кућица (Доњи Стрмац)

ЗВЕЧАН-МИТРОВИЦА (34)

КО Извори
КО Рудине
КО Јанков Поток
КО Бањска
КО Валач
КО Ловац
КО Банов До
КО Житковац
КО Грабовац
КО Жеровница
КО Дољане
КО Матица
КО Кориље
КО Велико Рударе
КО Звечан
КО Србовац
КО Сендо
КО Жажа
КО Бањска Река
КО Бањски Суви До
КО Бресница
КО Горњи Кориљ
КО Јошевик
КО Липовица
КО Локва
КО Ложиште
КО Вилиште
КО Видомирић
КО Горње Винарце
КО Доње Винарце
КО Горњи Суви До
КО Доњи Суви До
КО Гушевац
КО Косовска Митровица (северна)

ЛЕПОСАВИЋ (87)

КО Кошутово

КО Шаљска Бистрица
КО Борчане
КО Слатина
КО Сеоце
КО Вуча
КО Каменица
КО Сочаница
КО Придворица
КО Гркаје
КО Црвени
КО Плакаоница
КО Поповце
КО Добрава
КО Мосница
КО Лозно
КО Кутње
КО Лепосавић
КО Граничане
КО Јелакце
КО Копориће
КО Мајдево
КО Кајково
КО Горњи Крњин
КО Борова
КО Бербериште
КО Поткомље
КО Лешак
КО Белуће
КО Земаница
КО Рватска
КО Врачево
КО Баре
КО Требиће
КО Ибарско Костење
КО Бистрица
КО Доње Исево
КО Ћирковиће
КО Гувниште
КО Остраће
КО Црнатово
КО Миоковиће
КО Бело Брдо
КО Церања
КО Бербериште
КО Бановили
КО Бег Лук
КО Брекиња
КО Брезанце

КО Витановиће
КО Гњеждане
КО Гулије
КО Десетак
КО Дубока
КО Забрђе
КО Заврата
КО Зрносек
КО Јариње
КО Јошаница
КО Костин Поток
КО Коштуца
КО Крушево
КО Крушчица
КО Лазине
КО Мекиниће
КО Миолиће
КО Планиница
КО Родель
КО Руцманце
КО Тврђан
КО Трикоце
КО Улије
КО Долац
КО Горње Исево
КО Иваница
КО Јевтска Мала
КО Камен
КО Крс Мала
КО Крушеље
КО Кукавица
КО Модромир
КО Парлин Поток
КО Поток Мала
КО Риково
КО Савска Мала
КО Смичиште
КО Врлетница

НОВО БРДО (34)

КО Ајновце
КО Бољевце
КО Босце
КО Братиловце
КО Ваганеш
КО Бушинце

КО Гоголовце
КО Грађеник
КО Гризиме
КО Кололеч
КО Костадинце
КО Фирићеја
КО Љештар
КО Мигановце
КО Мочаре
КО Ораовица
КО Стрезовце
КО Стрелица
КО Тиринце
КО Царевце
КО Мешина
КО Зајчевце
КО Кремената 1 и 2
КО Извор
КО Јасеновик
КО Лабљане
КО Ново Брдо
КО Прековце
КО Трнићевце
КО Зебинце
КО Бостане
КО Манишинце
КО Клобукар
КО Рупиште

КУСЦЕ-РАНИЛУГ (31)

КО Горње Кусце
КО Шилово
КО Станишор
КО Стража
КО Драганац
КО Горњи Макреш
КО Мозгово
КО Доњи Макреш
КО Паралово
КО Понеш
КО Жеговац
КО Жеговачка Врбица
КО Коретиште
КО ½ Брасаљце
КО ½ Беривојце (Ограђе)
КО Божевце

КО Велико Ропотово
КО Глоговце
КО Горње Кормињане
КО Доње Кормињане
КО Доморовце
КО Дреновце
КО Мало Ропотово
КО Одевце
КО Панчело
КО Рајановце
КО Ранилуг
КО Томанце
КО Одановце
КО Прилепница
КО ½ Кметовце

ПАРТЕШ (10)

КО Партеш
КО Доња Будрига
КО Пасјане
КО ½ Церница
КО Мучибаба
КО Липовица
КО Ловце
КО Буринце
КО Слубица
КО Инатовце

КЛОКОТ-ВРБОВАЦ (10)

КО Врбовац
КО Могила
КО Грнчар
КО Подгорце
КО Клокот
КО Шашаре
КО ½ Врнез
КО Врнавоколо
КО Летница
КО Житиње

ГРАЧАНИЦА (19)

КО Бадовац

КО Грачаница
КО Драговац
КО Лапље Село
КО Преоце
КО Сливово
КО Сушица
КО Чаглавица
КО Шашковац
КО Ново Село
КО Златаре
КО Кишница
КО Шишарка (Општина Липљан)
КО Окосница (Општина Липљан)
КО Андровац (Општина Липљан)
КО Брус (Општина Липљан)
КО Бресје (Косово Поље)
КО Кузмин (Косово Поље)
КО Угљаре (Косово Поље)

ЛИПЉАН (11)

КО Горња Гуштерица
КО Добротин
КО Доња Гуштерица
КО Лепина
КО Ливађе
КО Радево
КО Скуланево
КО Старо Грацко
КО Суви До
КО Батусе (Косово Поље)
КО Липљан (Ново Насеље)

ОБИЛИЋ (4)

КО Бабин Мост
КО Племетина
КО Граце
КО Прилужје

ШТРПЦЕ (16)

КО Бевеце
КО Брезовица
КО Брод

КО Вича
КО Врбештица
КО Горња Битиња
КО Готовуша
КО Доња Битиња
КО Ижанце
КО Јажинце
КО Севце
КО Сушиће
КО Фираја
КО Коштањево
КО Штрпце
КО Драјковце

ОСОЈАНЕ (15)

КО Шалиновица
КО Жач
КО Белица
КО Тучеп
КО Осојане
КО Пољане
КО Крњина
КО Кош
КО Доња Махала
КО Суви Лукавац
КО Бича
КО Берково
КО Дреновчић
КО Бело Поље
КО Верић

ГОРАЖДЕВАЦ (1)

КО Гораждевац

ВЕЛИКА ХОЧА (3)

КО Велика Хоча
КО 1/3 Ораховац
КО ½ Зочиште

АНЕКС IV ПРАВОСУДНИ СИСТЕМ

Члан 1 Структура судова

1.1 Врховни суд ће обезбедити једнообразну примену закона приликом одлучивања о жалбама уложеним у складу са законом. Најмање петнаест процената (15%) судија Врховног суда, али никако мање од пет (5) судија биће из заједница које нису већинске на Косову и Метохији.

1.2 Најмање 15 посто (15%) судија сваког Окружног суда, али никако мање од двоје (2), биће из заједница које нису већинске на Косову и Метохији.

1.3 Ако нема општинског суда на територији једне од нових општина основаних у складу са Анексом III, та општина може, одлуком скупштине општине, да поднесе захтев Правосудном савету Косова и Метохије (ПСКМ) да се оснује општински суд на њеној територији, или да неки од општинских судова на територији друге општине има јурисдикцију и на територији те нове општине. Постојећа општина, у којој већина становништва припада заједници која није већинска на Косову и Метохији и која нема свој општински суд, имаће исто право.

1.3.1 ПСКМ ће усвојити такве захтеве осим ако би, тамо где се тражи нови општински суд, број предмета за ту јурисдикцију био недовољан да оправда постојање засебног суда.

1.3.2 Ако ПСКМ усвоји захтев за оснивање новог општинског суда, надлежне власти ће предузети све неопходне мере да обезбеде оснивање тог новог суда и почетак његовог рада у периоду од четири месеца од дана доношења одлуке.

1.3.3 Ако ПСКМ не усвоји захтев за оснивање новог општинског суда та општина може захтевати да један од постојећих општинских судова на територији друге општине има јурисдикцију и на територији нове општине. ПСКМ је тада обавезан да тај захтев усвоји у року од четири месеца. [или ако општина захтева да неки постојећи суд има јурисдикцију на њеној територији, надлежни органи ће предузети све неопходне мере да побољшају приступ правосуђу за локалне заједнице који је отежан због географске изолованости, проблема безбедности или других релевантних чинилаца. Такве мере могу укључити и то да се на територији нове општине оснује посебно Одељење већ постојећег основног суда за који је нова општина тражила да му се јурисдикција прошири и на њену територију, или да се омогући одржавање седница тог основног суда на територији нове општине.] БРИСАНО

1.3.4 Када је реч о оснивању јавног тужилаштва у новој општини или већ постојећој општини у којој већина становништва припада заједници која није већинска на Косову и Метохији и која нема јавно тужилаштво, та општина ће имати исто право да затражи оснивање јавног тужилаштва какво, према чл. 1.3 овог Анекса, има у погледу захтева за оснивање општинског суда. У случају да такав захтев буде одбијен, она ће имати

исто право да затражи да једно од постојећих јавних тужилаштава има јурисдикцију и на њеној територији какво има у погледу општинског суда према чл. 1.3.3 овог Анекса.

1.4 Биће основан најмање један Окружни суд и једно Окружно јавно тужилаштво, који ће имати јурисдикцију на територији већински српских општина. Окружни суд ће такође одлучивати у трговинским и управним предметима на територији ових општина.

1.5 У Врховном суду Косова и Метохије биће образована четири засебна већа за разматрање грађанских, кривичних, управних и трговинских предмета који долазе из окружних судова наведених у члану 1.4 овог Анекса или општинских судова у већински српским општинама. Свако од тих већа чиниће пет (5) судија, од којих ће двоје (2) бити изабрано из реда судија Врховног суда који припадају српској заједници на Косову и Метохији, док ће један (1) бити међународни судија, који ће истовремено бити и председник већа.

1.6 Европска мисија за одбрамбену и безбедносну политику (ЕМОБП) пратиће и надгледати функционисање правосудног система на Косову и Метохији, у тесној сарадњи са Међународним цивилним представником. Мисија ЕМОБП посебно ће се бринути о равноправној и ефикасној заштити људских права припадника свих заједница које нису већинске на Косову и Метохији.

Члан 2 Судије и тужиоци

2.1 Састав судског и тужилачког кадра одражаваће етничку разноврсност Косова и Метохије и потребу за равноправном заступљеношћу свих заједница, с тим што ће се водити рачуна о међународно признатим начелима равноправности полова, онако како су та права садржана у инструментима за заштиту људских права наведеним у члану 2 Анекса I овог Споразума.

2.2 Правосудне институције на Косову и Метохији посебно ће одражавати етнички састав на подручју своје јурисдикције. Правосудни савет Косова и Метохије доносиће мере неопходне ради повећања броја судија и тужилаца из оних заједница на Косову и Метохији које тренутно нису довољно заступљене у судском и тужилачком кадру на Косову и Метохији или било којем његовом делу.

2.2.1 Да би у овом погледу испунио своје обавезе, Правосудни савет Косова и Метохије ће, предлажући кандидате за судије и тужиоце, поред осталог давати првенство подједнако квалификованим кандидатима који су припадници недовољно заступљених заједница.

2.2.2 Давање предности подједнако квалификованим кандидатима припадницима недовољно заступљених заједница биће на снази све док проценат судија и тужилаца који су припадници невећинских заједница на Косову и Метохији буде испод 15%, и/или све док проценат судија и тужилаца припадника српске заједнице на Косову и Метохији буде испод 8%.

Члан 3 Поступак избора и именованја судија и тужилаца

3.1 Садашња, једнократна и свеобухватна процена адекватности свих кандидата за сталне положаје судија и тужилаца, све до стицања законских услова за пензију, која се обавља на целој територији Косова и Метохије примењена као судија и тужилаца на Косову и Метохији (“Процес именовања”) обављаће се и даље у складу са Административном упутством 2006/18⁴ и на њу неће утицати престанак мандата УНМИК-а ни ступање на снагу новог Устава, како је то предвиђено чланом 14 овог Споразума, осим у мери у којој је то назначено овим Анексом.

3.1.1 Сви успешни кандидати које је као судије и тужиоце именовано или поново именовано Специјални представник Генералног секретара у склопу Процеса именовања наставиће да обављају своју дужност до природног истека свог мандата, или док не буду разрешени у складу са законом.

3.1.2 По истеку мандата УНМИК-а, како је то назначено у члану 14 овог Споразума, Независна судска и тужилачка комисија (НСТК) даће писмену препоруку о кандидатима које треба **изабрати** [именовати или поново именовати] **БРИСАНО** као судије односно тужиоце Правосудном савету Косова и Метохије (ПСКМ), који ће имати последњу реч у предлагању кандидата [председнику Косова] **БРИСАНО Скупштини Косова и Метохије** за те функције.

3.1.3 Сви успешни кандидати које је [председник Косова именовано или поново именовано као] **БРИСАНО Скупштина Косова и Метохије** **изабрала или поново изабрала** за судије или тужиоце на предлог ПСКМ-а [у склопу Процеса именовања] **БРИСАНО** наставиће да обављају своју дужност до природног истека свог мандата, или док не буду разрешени у складу са законом.

3.2 По завршетку прелазног периода дефинисаног чланом 14 овог Споразума, састав ПСКМ-а, као и начин његовог рада [у Процесу именовања] **БРИСАНО у вези са избором** судија на судијске функције резервисане за припаднике заједница које нису већинске на Косову и Метохији, биће утврђени у складу са одредбама члана 4 овог Анекса.

Члан 3а Додатна јемства у поступку избора и именовања судија и тужилаца

3а.1 У већински српским општинама, Скупштине општина бирају председнике и судије општинских судова, општинске јавне тужиоце и њихове заменике у складу са критеријима и препорукама Правосудног савета Косова и Метохије (ПСКМ). Тако изабране судије и јавне тужиоце затим потврђује и именује Скупштина Косова и Метохије. Ако Скупштина не потврди кандидате које су изабрале Скупштине општина, морају бити наведени конкретни разлози због којих изабрани судија или јавни тужилац не испуњава постављене критерије. У том

⁴ Примена уредбе УНМИК-а бр. 2006/25 о Регулаторном оквиру за правосудни систем на Косову.

случају, Скупштина општине бира друге кандидате за судије или јавне тужиоце, које Скупштина Косова и Метохије потом мора да именује.

3а.2 Када је реч о судијама и тужиоцима Окружних судова и Окружних јавних тужилаштава, поменутих у члану 1.4 овог Анекса, судијама Врховног суда поменутих у члану 1.5 овог Анекса и судијама Уставног суда, поменутих у Анексу I, чл. 6.3а, кандидате за те функције предлажу посланици Скупштине Косова и Метохије чија су места резервисана или гарантована за представнике српске заједнице на Косову и Метохији. У случају да Скупштина не изабере те кандидате, нове кандидате за исте функције могу поново предложити посланици Скупштине чија су места резервисана или гарантована за српску заједницу на Косову и Метохији. Ако ни ти нови кандидати не буду изабрани, њих ће именовати Међународни цивилни представник (МЦП) у консултацији са ЕМБОП-ом, под условом да поседују потребне професионалне квалификације и стручност неопходну за обављање тих функција.

3а.3 Скупштине општине бирају судије за прекршаје на територији једне или више већински српских општине, као и судије за Жалбено прекршајно веће које има јурисдикцију на истој територији на којој има јурисдикцију Окружни суд поменути у члану 1.4 овог Анекса. Скупштина Косова и Метохије има право да не прихвати изабране кандидате, под условом да наведе конкретне разлоге због којих они не испуњавају постављене критерије. После тога Скупштина општине бира другог кандидата за ту функцију и тај избор је коначан.

Члан 4 Правосудни савет Косова

4.1 Постојаће Правосудни савет Косова и Метохије (ПСКМ) који ће, поред осталог, одлучивати о предлогу кандидата за судијске функције, о њиховом унапређењу и премештају, као и о вођењу дисциплинског поступка против њих. Овлашћења и начин рада ПСКМ-а, укључујући питања у вези са дисциплинским поступком против чланова ПСКМ-а и њиховим разрешењем, биће уређени законом. ПСКМ ће имати пуну независност у обављању својих дужности.

4.2 ПСКМ ће чинити тринаест (13) чланова.

4.2.1 Од тих тринаест чланова, пет (5) ће бити чланови НКСТ-а са Косова и Метохије који су били проверени у оквиру прве и друге фазе Процеса именованја, у складу са Административним упутством 2006/18. Од тих пет чланова, један (1) судија и један (1) тужилац, случајно изабрани, биће чланови ПСКМ-а до природног истека свог мандата, када ће их заменити један (1) судија и један (1) тужилац, који су били проверени на исти начин и које су изабрале њихове колеге водећи рачуна о томе да се обезбеди најшира заступљеност судског и тужилачког кадра. Преостало двоје (2) судија и један (1) тужилац, од петоро чланова ПСКМ-а из НКСТ-а са Косова и Метохије, биће чланови ПСКМ-а још годину дана по природном истеку свог мандата, када ће бити замењени по истом поступку као њихове друге колеге из НКСТ-а. У случају да се образује тело одговорно за [именовање] **БРИСАНО избор** и разрешење тужилаца, као и дисциплинске мере против њих, свих ових пет чланова ПСКМ-а биће судије.

4.2.2. Од преосталих осам чланова, два (2) члана изабраће посланици Скупштине Косова и Метохије чија су места резервисана или гарантована за представнике српске заједнице на Косову и Метохији, два (2) члана изабраће посланици Скупштине чија су места резервисана или гарантована за представнике других заједница, док ће два (2) члана изабрати посланици Скупштине који су своја места добили приликом опште расподеле посланичких места. У сваком од ових случајева, бар један од два члана биће судија кога је проверио НКСТ. Два (2) међународна члана, од којих ће један бити судија, изабраће Међународни цивилни представник на предлог ЕМБОП-а.

4.2.3 Сви чланови **ПСКМ-а** имаће потребне професионалне квалификације и стручност неопходну за рад **ПСКМ-а**.

4.3. Кандидате за судијске положаје који су резервисани за припаднике заједница које нису већинске на Косову и Метохији, може предложити за [именовање] **БРИСАНО избор** цео **ПСКМ** путем већине чланова **ПСКМ-а** које су изабрали посланици Скупштине чија су места резервисана или гарантована за представнике заједница које нису у већини на Косову и Метохији. Ако та група чланова **ПСКМ-а** не предложи кандидата за функцију на две узастопне седнице **ПСКМ-а**, сви чланови **ПСКМ-а** ће имати право да предложи кандидата за те судијске функције. Ти кандидати ће се изабрати међу пријављенима за те функције и имаће квалификације које задовољавају све законом прописане критерије.

[4.4 Кандидате за судијске положаје у основним судовима чија јурисдикција обухвата само територију једне или више општина у којој већину становништва чине припадници српске заједнице на Косову може предложити за именовање само цео ПСК гласовима оба припадника ПСК-а које су изабрали посланици Скупштине чија су места резервисана или гарантована за представнике српске заједнице на Косову. Ако та два члана не предложи кандидата за функцију на две узастопне седнице ПСК-а, сви чланови ПСК-а ће имати право да предложи кандидата за те судијске функције. Ти кандидати ће се изабрати међу пријављенима за те функције и имаће квалификације које задовољавају све законом прописане критерије.] **БРИСАНО**

4.5 Ниједан судија не може бити разрешен или премештен против своје воље, осим на предлог **ПСКМ-а** у складу са Уставом и законом. Судија који је незадовољан таквом одлуком имаће право да уложи жалбу Врховном суду.

АНЕКС V ВЕРСКО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

Члан 1 Назив, унутрашња организација и имовина Српске православне цркве

1.1 Српска православна црква (СПЦ) на Косову и Метохији имаће заштиту и уживаће права, привилегије и имунитете, како је то предвиђено овим Анексом. [Остваривање тих права, привилегија и имунитета повлачи за собом дужност и одговорност да се поступа у складу са законима Косова и не крше права других.] **БРИСАНО**

1.2 Косово и Метохија ће поштовати Српску православну цркву на Косову и Метохији, укључујући манастире, цркве и остале објекте који се користе у верске сврхе, као интегрални део Српске православне цркве са седиштем у Београду и Пећи.

1.3 Косово и Метохија ће поштовати назив и унутрашњу организацију Српске православне цркве, укључујући њену хијерархију и активности. **Покрајинске власти ће нарочито пре свега поштовати право СПЦ да шаље свештенике, ђаконе и богослове, монахе, монахиње, искушенике и лаике који раде за СПЦ у манастире и епархије на Косову и Метохији.**

1.4 Косово и Метохија ће јамчити да ће сва покретна и непокретна имовина, као и сва друга средства Српске православне цркве бити неповредива и да неће подлегати експропријацији.

1.5 Српска православна црква на Косову и Метохији потпуно неометано ће управљати својом имовином и контролисати приступ својим објектима. Власти Косова и Метохије имаће приступ објектима који су својина Српске православне цркве само уз пристанак Цркве, у случају судског налога издатог **само у посебним околностима назначеним у Закону о слободи вероисповести наведеном у Анексу I, члан 3.7,** [у вези са наводним незаконитим активностима.] **БРИСАНО** или у случају непосредне опасности по живот или здравље.

Члан 2 Економске и друге олакшице

2.1 Српска православна црква на Косову и Метохији моћи ће слободно да прима донације и другу врсту подршке од било које институције на Косову и Метохији или ван њега. Те донације биће потпуно транспарентне.

2.2 Косово и Метохија даће додатне царинске и пореске повластице Српској православној цркви, поред оних које већ уживају све вероисповести на Косову и Метохији. Те повластице односиће се на економске активности Српске православне цркве важне за њену финансијску самосталност, као што су израда ручних радова, свештеничких одежди, свећа, осликавање икона, дуборез и уметничка столарија и **пољопривредни**

производи [производња вина, ракије, меда и других пчеларских производа.] **БРИСАНО** Оне ће обухватити увоз и куповину одговарајућих производа, материјала, машина и алата, као и извоз производа ових економских активности.

Члан 3 Безбедност верских и културних објеката

3.1 Српској православној цркви, њеним манастирима, црквама и другим верским и културним објектима од посебног значаја за српску заједницу на Косову и **Метохији** биће пружена неопходна безбедност.

[3.1.1 Главну одговорност за безбедност верског и културног наслеђа Косова имаће агенције Косова за одржавање јавног реда и мира, а пре свега Косовска полицијска служба (КПС). Заштита српских верских и културних објеката биће посебан оперативни задатак КПС-а. Европска мисија за владавину права (ЕМБОП) ће, консултујући се са Међународним војним присуством (МВП), пратити, усмеравати и саветовати КПС у остваривању тог задатка.] **БРИСАНО**

3.1.1 Главну одговорност за безбедност српске верског и културног наслеђа на Косову и Метохији имаће Међународно војно присуство (МВП). МВП ће на овом задатку тесно сарађивати са Особљем из Републике Србије (ОРС), које ће се вратити да би било присутно на местима српског верског и културног наслеђа, у складу са резолуцијом 1244 (1999) Савета безбедности УН, Анекс II, тачка 6. ОРС ће у свом саставу имати само полицајце посебно обучене да обезбеђују цркве, манастире, културне и историјске споменике.

3.1.2 У периоду [непосредно] **БРИСАНО** по ступању Споразума на снагу, МВП ће, у тесној сарадњи са ОРС, трајно обезбеђивати манастир Грачаницу, манастир Девич, манастир Зочиште, цркву Богородице Љевишке, манастир Свети Архангели, цркву Светог Спаса, Владичански Двор са црквом Светог Ђорђа (Призрен), Православну Богословију Светог Њирила и Методија (Призрен), манастир Будисавци, манастир Гориоч, манастир Соколица, манастир Драганац, манастир Високи Дечани, Пећку патријаршију и меморијални комплекс на Газиместану. Обезбеђивање тих објеката наставиће се за све време трајања мандата МВП-а. Република Србија и МЦП образоваће Заједничку комисију за праћење/саветовање (ЗКПС) како би пратила и саветовала МВП и ОРС. [све док МВП, после консултација са МЦП-ом и ЕМБОП-ом, не одлучи да су испуњени услови за пренос тих одговорности на КПС.] **БРИСАНО**

3.1.2а С обзиром на чињеницу да СПЦ намерава да обнови најважније цркве и манастире највећим делом уништене 1999. године, као и да је за њихову обнову неопходно да престане даље вандалско скрнављење тих објеката, МВП ће, у тесној сарадњи са ОРС-ом, такође на адекватан начин обезбеђивати и манастир Светог Марка са Испосницом Светог Петра Коришког, манастир Свете Тројице у Муштушту, цркву Богородице Одигитрије у Муштушту, манастир Бинач, манастир Долац, манастир Светог Уроша у Горњем Неродимљу и цркву Светог Николе у Ђураковцу.

3.1.3 Код утврђивања нивоа и трајања посебних мера које ће предузимати МВП и ОРС ради осигурања физичке безбедности објеката поред осталог ће се узети у обзир: а) процена претње коју **заједнички** изврше МВП и ОРС; б) савети који буду добијени од **ЗКПС-а** и Савета за спровођење и праћење, у складу са чланом 5 овог Анекса.

3.1.4 МВП и ОРС настојаће да створе виши ниво поверења и да раде на нормализацији безбедносне ситуације око тих објеката. [Капацитети КПС-а биће проширени што је брже могуће да би се омогућило МВП-у да не обавља ове задатке који нису војне природе.] **БРИСАНО**

3.2 Косово и **Метохија** ће јамчити слободу кретања свештенству и особљу Српске православне цркве на Косову и **Метохији** и тамо где то буде потребно предузеће за то неопходне безбедносне мере.

Члан 4 Заштитне зоне

4.1 Одређен број манастира, цркава и других верских објеката Српске православне цркве, као и историјских и културних објеката од посебног значаја за српску заједницу на Косову и **Метохији**, добиће посебну заштиту путем успостављања заштитних зона. Циљеви заштитних зона су: обезбедити мирно постојање и функционисање заштићених објеката; очувати њихово историјско, културно и природно окружење, укључујући монашки начин живота свештенства и монаштва; и спречити негативне појаве око њих, а да се истовремено обезбеде најбољи могући услови за хармоничан и одржив развој заједница на подручјима око тих објеката. Остваривање имовинских права у заштитним зонама може се ограничити на следећи начин:

4.1.1 Биће забрањена свака нова активност у следећим областима:

а) Индустриска изградња или доградња као што су: истраживање минералних богатстава, изградња електрана или далеководна, циглана и фабрика.

б) **Комерцијална или инфраструктурна** изградња или доградња типа **путева, железничких пруга и хелидрома; изградња складишта, радионица, продавница, ресторана, барова, кафеа, штандова и киоска са храном, као и свака већа изградња у сеоским подручјима;** [структура или грађевина које својом висином надмашују манастире/цркве/културне споменике који су под заштитом;] **БРИСАНО** коришћење опасних материјала при било каквој изградњи (укључујући изградњу стамбених објеката); изградња путева, бензинских пумпи и аутомеханичарских радионица; изградња супермаркета и ноћних клубова.

в) Јавна изградња или доградња које води ка уништењу шума, тј. огољавању сеоских подручја.

г) **Урбанизација пољопривредног земљишта.**

4.1.1a У заштитним зонама не могу се вршити никакве велике поправке постојећих зграда ни њихова реконструкција без претходног одобрења СПЦ. Приликом разматрања таквих захтева, СПЦ ће узети у обзир како потребе власника тих објеката, тако и интересе локалне заједнице.

4.1.1б Ограничење активности у заштитним зонама неће се односити на радове изградње и реконструкције грађевина и других непокретности у власништву СПЦ, нити на друге традиционалне видове делатности неопходне за економску одрживост монашке заједнице.

4.1.2 За све активности у заштитним зонама у области јавних скупова, рекреације и забаве биће неопходно претходно одобрење СПЦ. Приликом разматрања таквих захтева, СПЦ ће узети у обзир интересе чијем остваривању доприноси таква активност и њену вредност за локалну заједницу и њене припаднике. [Свака нова активност у следећим областима може бити ограничена у зависности од околности. Пре приступања активности у следећим областима, општина о којој је реч треба да консултује СПЦ или српску заједницу:

а) Комерцијална изградња или доградња типа изградње путева, изградње складишта, радионица, продавница, ресторана, барова, кафеа, штандова и киоска са храном и свака већа изградња у сеоским подручјима;

б) Јавни скупови, рекреација и забава;

в) Урбанизација пољопривредног земљишта.] **БРИСАНО**

[4.1.3 Косово ће јамчити да су просторни планови за подручје унутар Заштитних зона у складу са ограничењима наведеним у чл. 4.1.1 и 4.1.2.] **БРИСАНО**

[4.1.4 Заштитне зоне за следеће објекте биће дефинисане приложеним мапама:

Манастир Високи Дечани, Дечани⁵

Пећка патријаршија, Пећ

Манастир Грачаница, Приштина

Црква Ваведења Богородице, Липљан

Манастир Девич, Србица

Манастир Гориоч, Исток

Манастир Будисавци, Клина

⁵ Заштитна зона манастира Високи Дечани идентична је са "облашћу специјалног зонирања" како је она дефинисана у извршној одлуци УНМИК-а 2005/5 од 25. 04. 2005. године и каснијим извршним одлукама.

Манастир Соколица, Звечан⁶
Манастир Драганац, Гњилане
Манастир Свети Архангели, Призрен
Манастир Бањска, Звечан
Манастир Зочиште, Зочиште, Ораховац
Село Велика Хоча, Ораховац
Манастир Дубоки Поток, Зубин Поток
Црква Светог Ђорђа, Горње Село, Призрен
Манастир Сочаница, Лепосавић
Испоснице са црквом, Уљарице, Клина

Меморијални комплекс Газиместан, Обилић⁷
Средњовековна тврђава, Звечан
Средњовековни град Ново Брдо, Ново Брдо
Средњовековни Војновића мост, Вучитрн
Испосница Светог Петра, Кориша, Призрен

4.1.5 За следеће објекте, заштитне зоне ће бити ограничене на круг од 100 метара:

Манастир Свете Петке, Лепосавић
Манастир Свети Врачи, Лепосавић
Манастир Богородица Хвостанска, Србица
Манастир Светог Марка, Кориша, Призрен

⁶ Ова заштитна зона обухвата Меморијални комплекс Исе Бољетинца.

⁷ Препоручује се да Барјакарево турбе буде или укључено у исту заштитну зону, с тим да се она прошири, или у посебну заштитну зону за тај споменик. Такође се препоручује да се успостави заштитна зона за Маузолеј султана Мурата.

Манастир Свете Тројице, Муштуиште, Сува Река

Црква Пресвете Богородице, Средска, Призрен

Манастир Светог Уроша, Горње Неродимље, Урошевац

Манастир Бинач, Бузовик, Витина

4.1.6 За следеће објекте заштитне зоне ће бити ограничене на круг од 50 метара:

Манастир Долац, Клина

Црква Светог Николе, Ђураковац, Исток

Црква Богородице Одигитрије, Муштуиште, Сува Река

Црква Светог Николе, Штрпце

Црква Светог Теодора, Доња Битиња, Схтерпте/Штрпце

Црква Светог Николе, Готовуша, Штрпце

Црква Пресвете Богородице, Готовуша, Штрпце

Црква Светог Ђорђа, Горња Битиња, Штрпце

Црква Светог Николе, Мушниково, Призрен/Призрен

Црква Светог Николе, Богошевци, Призрен/Призрен

Црква Светог Николе, Драјчићи, Призрен

Црква Светог Николе, Средска, Призрен

Црква Светих Апостола (или Свете Петке), Мушниково, Призрен

Црква Светог Ђорђа, Средска, Призрен

4.1.7 Општинске власти у Призрену успоставиће, у сарадњи са Саветом за спровођење и праћење (ССП), Заштитну зону за историјски центар Призрена која ће обухватити српске православне, османлијске, католичке, народне и друге објекте од историјског и културног значаја. Следећи српски културни и верски објекти биће укључени у ту заштитну зону: црква Богородице Љевишке; стара Мараш-махала; црква Светог Спаса; Православна Богословија Светог Ђирила и Методија; Владичански Двор са црквом Светог Ђорђа.

4.2 Село Велико Хоча имаће право, уз консултације са општином Ораховац, на ограничену власт у области заштите и неговања верског и културног наслеђа, као и сеоског планирања у вези са својом заштитном зоном, у складу са одељком 5.2 уредбе УНМИК-а 2000/45 о самоуправи општина на Косову. Савет за спровођење и праћење помоћи ће при овим консултацијама, у складу са чланом 5.4 овог Анекса.] **ПОДЛЕЖЕ МОДИФИКАЦИЈИ**²

Члан 4а Повраћај имовине

4а.1 Поред закона о повраћају имовине, наведеног у Анексу XII, чл. 2.13 овог Споразума, који ће садржати опште одредбе о повраћају имовине национализоване или на било који други начин експроприсане од комунистичког режима, за некадашњу имовину Српске православне цркве национализовану односно експроприсану после 1945. године важиће следеће:

а) Под условом да је та имовина данас у јавном власништву и да улази у заштитне зоне назначене у чл. 4 овог Анекса, власти Косова и Метохије ће или предузети мере да врате ту имовину Српској православној цркви, као њеном законитом ранијем власнику, одмах по ступању на снагу овог Споразума;

б) Или ће, ако одлуче да то не учине у року од 30 дана по ступању на снагу овог Споразума, бити у обавези да Српској православној цркви понуде да откупи ту имовину по њеној садашњој тржишној вредности, с тим што ту вредност треба да у року од додатних 45 дана процени Специјална комисија коју чине три (3) стручњака у консултацијама са МЦП-ом. Ту Специјалну комисију именовале Савет за спровођење и праћење, који се помиње у чл. 5 овог Анекса.

Члан 5 Савет за спровођење и праћење

5.1 На основу Посебног споразума између Републике Србије и МЦП-а, биће основан савет за спровођење и праћење (ССП) у року од 30 дана по ступању на снагу овог Споразума, и редовно ће се састајати да би пратио и олакшавао спровођење оних одредаба овог споразума о Решењу које се односе на заштиту српског верског и културног наслеђа на Косову и Метохији.

5.2 Саветом за спровођење и праћење председаваће функционер кога буде именовала Влада Републике Србије [међународни функционер кога буде именовало Међународни цивилни представник (МЦП) на Косову.] **БРИСАНО**

5.3 ССП ће у свом саставу имати десет (10) чланова поред председавајућег. У саставу ССП-а биће представници следећих институција: [Министарство културе Косова,]

² Види Предлог о успостављању заштитних зона који је државни преговарачки тим предочио на преговорима у Бечу.

БРИСАНО три (3) представника Српске православне цркве, два (2) представника Завода за заштиту културних споменика Србије, и по један (1) представник Завода за заштиту споменика у Приштини, Завода за заштиту споменика у Лепосавићу, ОЕБС-а, Савета Европе и УНЕСКО-а.

5.4 ССП ће:

а) Давати савете и препоруке **Влади Републике Србије** и МЦП-у о примени оних одредаба овог Споразума које се односе на заштиту српског верског и културног наслеђа на Косову и **Метохији**;

б) Надгледати дефинисање заштитних зона на терену и њихово успостављање;

[в) Предлагати промене граница заштитних зона и измене ограничења која у њима важе уколико околности за то буду давале основа:] **БРИСАНО**

г) Помагати при решавању спорова између Српске православне цркве и **покрајинских** или локалних власти Косова и **Метохије** у погледу спровођења одредаба овог Анекса;

д) Предлагати Међународном цивилном представнику мере за исправљање евентуалних мањкавости у спровођењу одредаба овог Споразума које се односе на заштиту српске верског и културног наслеђа на Косову и **Метохији**;

ђ) Саветовати [косовске службе за одржавање јавног реда и мира] **БРИСАНО** Међународно војно присуствовати, **ОРС** и ЕМБОП у вези са безбедносним питањима која се тичу објеката верског и културног наслеђа.

5.5 ССП ће имати Секретаријат, који ће бити одговоран за свакодневно праћење спровођења у живот овог Анекса, а чиниће га **српски**, међународни и локални службеници који ће бити непосредно одговорни председавајућем.

[5.6 Власти Косова и Србије наставиће да прихватају постојећи механизам за обнову објеката Српске православне цркве, Комисију за спровођење обнове, или институцију која је буде наследила.] **БРИСАНО**

[5.7 ССП ће тесно сарађивати са Комисијом за спровођење обнове или институцијом која је буде наследила на плану очувања и обнове српског верског и културног наслеђа.] **БРИСАНО**

Члан 6 Враћање археолошких и етнолошких експоната

[Република Србија вратиће археолошке и етнолошке експонате који су узети на позајмицу из Музеја Косова ради привремених поставки у Београду током 1998-1999. године и то у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог Споразума.] **БРИСАНО**

6.1 Одговарајуће институције Републике Србије и Аутономне Покрајине Косово и Метохије решиће сва питања у вези са археолошким експонатима у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог Споразума.

АНЕКС VI

МЕЂУНАРОДНИ ДУГ

Члан 1 Опште одредбе

1.1 Аутономна покрајина Косово и Метохија ће преузети свој део спољног дуга Републике Србије. **Спољни** дуг који треба поделити поред осталог укључује дуг Светској банци, Париском клубу и Лондонском клубу поверилаца. Удео Косова и Метохије биће одређен преговорима између Косова и Метохије и Републике Србије. Подела дуга извршиће се према следећим начелима:

а) Алоцирани спољни дуг ће постати обавеза Косова и Метохије кад год се крајњи корисник налази на Косову и Метохији. Дефинисање крајњег корисника биће засновано на документацији о зајму коју ће обезбедити страни повериоци и/или на одговарајућој документацији о зајму сагласној релевантним законима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ).

б) Неалоцирани спољни дуг ће бити расподељен између страна по кључу који ће се утврдити договором двеју страна, у сарадњи са ММФ-ом, и који треба да буде заснован на доступним статистичким подацима. [при чему ће се водити рачуна о начелима примењеним приликом алокације сувереног дуга Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а у договору са релевантним повериоцима.] **БРИСАНО**

Члан 2 Обавезе сервисирања дуга

2.1. [Све док се дуг у потпуности не измири и не изврши његова прерасподела у договору са повериоцима, Република Србија ће, у складу са својом одговорношћу као суверени зајмопримац/гарант, обезбедити континуитет у сервисирању дуга. Косово ће Републици Србији рефундирати свој одговарајући део сервисираниог дуга који је Република Србија платила до окончања процеса усаглашавања дуга.] **БРИСАНО**

2.1a Косово и Метохија ће бити одговорно за део спољног дуга Републике Србије који је утврђен и о којем је постигнут договор, у складу са горе поменутиим принципима, узимајући у обзир релевантне операције реструктурирања дуга које су већ обављене, укључујући све отплате главнице, плаћене камате, као и опортунитетне трошкове ових средстава, у износу одговарајуће камате која се добија на пласиране девизне резерве Народне банке Србије код комерцијалних банака у иностранству.

2.1б Одговарајући део спољног дуга који је сервисиран, а треба да се надокнади, укључује укупан износ спољног дуга који је Република Србија

сервисирала почев од 31. децембра 2001. године, као и онај део дуга који ће бити сервисиран све док се не постигне споразум о спољном дугу.

2.1в Нови зајмови или делови зајмова, које је Република Србија закључила после 10. јуна 1999. године, неће бити приписани Косову и Метохији. Консолидација/реструктурирање и слични зајмови не сматрају се новим зајмовима.

Члан 3 Арбитража

3.1. Ако у року од годину дана од ступања на снагу **споразума о статусу, Косово и Метохија** и Република Србија не буду постигле договор о усаглашавању и подели дуга, Међународна руководећа група именоване међународног арбитра, по обављеним консултацијама са два странама, да расподели, у договору са релевантним повериоцима, **спорни део спољног дуга** Републике Србије [између Републике Србије и Косова, односно поделио онај део] **БРИСАНО** око којег се две стране нису споразумеле.

3.2. Подела **спољног** дуга коју изврши арбитар биће неопозива и њоме ће се решити који ће се **спорни** дугови пренети на Косово и Метохију.

Члан 4 Споразум о подели спољног дуга

Споразум о подели спољног дуга детаљно ће предвидети како ће се платити обавезе Косова и Метохије према буџету Републике Србије, то јест у којој валути, са којом рочношћу и уз коју каматну стопу (уколико се обавезе не изврше тренутно), итд.

АНЕКС VII

СВОЈИНА И АРХИВИ

Члан 0 Заштита законито стечене својине

0.1 Законитост стицања својине на Косову и Метохији утврђује се на основу законодавства важећег у тренутку стицања. Законито стечена својина на Косову и Метохији биће заштићена у складу с међународним стандардима и праксом која укључује праксу Европског суда за људска права, али се не ограничава на њу.

0.2 Тамо где је својина власника са Косова и Метохије заштићена Европским судом за људска права, накнада нанете штете биће обавеза Косова и Метохије. Међународни цивилни представник (МЦП) ће, где је то неопходно, обезбедити да власти Косова и Метохије ефикасно спроведу одлуке међународног суда.

Члан 1 Предузећа у јавном власништву

[1.1. Право својине у односу на предузећа у јавном власништву (ПЈВ) и одговарајуће обавезе које укључују финансијске обавезе настале пре поновног оснивања, али се не ограничавају на њих, биће пренесени на Косово. Право својине и одговарајуће обавезе у односу на ПЈВ која пружају услуге само у одређеној општини или мањем броју општина, посебно у области водоснабдевања, отпада, наводњавања и грејања, биће пренесени на ту општину или општине.⁸] **БРИСАНО**

[1.2. Без обзира на ово право својине, надлежне власти Косова предузеће одговарајуће мере да би се применила начела Европске уније о корпоративном управљању и либерализацији. Горе наведене мере треба посебно да искључе могућност враћања новооснованих предузећа у јавном власништву у статус независних акционарских друштава са корпоративним управљањем својственим за њих.] **БРИСАНО**

1.1 Све одлуке на основу којих су на Косову и Метохији јавна предузећа основана одвајањем делова јавних предузећа Републике Србије биће правно ништавне.

⁸ УНМИК ће током прелазног периода донети Уредбу и/или Административно упутство којима ће се власничка права и одговарајуће обавезе ПЈВ-а пренети на Косово, а власничка права и одговарајуће обавезе појединих ПЈВ-а расподелити између централних власти и одређених општина у складу са чланом 1.1 овог Анекса. Таква Уредба и/или Административно упутство ступиће на снагу одмах по истеку прелазног периода.

1.2 Компанијама делом у јавном а делом у приватном власништву (на пример, Телеком Србија А.Д.), а које су без правног основа и накнаде биле лишене својине и права пословања у областима попут телекомуникација, та својина и право биће враћени. У случајевима где повраћај није могуће извршити, биће дата пуна накнада.

Члан 2 Друштвена предузећа

2.1. Повереништво за друштвена предузећа (ДП) и њихова средства вршиће институција која буде наследник Поверилачке агенције Косова (ПАК), како је то утврђено Уредбом УНМИК-а 2006/хх којом се мења већ измењена Уредба 2001/12. Пресуђивање о захтевима у овој области обавиће се у складу са одредбама назначеним у члану 3 овог Анекса⁹.

2.1а Друштвеним предузећима (ДП) и предузећима у јавном власништву (ПЈВ) из Централне Србије и Војводине, као и са Косова и Метохије, биће дата пуна накнада за њихов акцијски капитал у друштвеним предузећима на Косову и Метохији која су приватизована преко ПАК-а. У оваквим случајевима, питањима својине и пресуђивања захтева у вези с њом бавиће се Специјално веће у Врховном суду Косова и Метохије.

2.2. Да би се пратило колико се поштују начела Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и релевантно законодавство у области приватизације и ликвидације друштвених предузећа, МЦП ће именовати:

а) три (3) међународна члана Управног одбора институције наследника ПАК-а;

⁹ УНМИК ће током прелазног периода донети Уредбу којом ће основати институцију наследника ПАК-а и која ће укључити одредбе члана 2 овог Анекса и следећа начела. Таква уредба ступиће на снагу одмах по истеку прелазног периода.

- Приватна својина биће у пуној мери заштићена у складу с начелима Европске конвенције за заштиту људских права;
- Институција наследник ПАК-а наставиће транспарентно да врши процес приватизације, уз учешће релевантних међународних фактора;
- Наставиће се примена начела компензације уместо физичког повраћаја својине. Детаљна правила у погледу одређивања такве компензације биће одређена законодавством Косова, које ће узети у обзир релевантне стандарде Европске конвенције за заштиту људских права;
- Независни одбори за ликвидацију које буде одредила институција наследник ПАК-а наставиће транспарентно да спроводе процес ликвидације приватизованих предузећа и средстава;
- Коначно утврђивање власништва и пресуђивање о захтевима у овом погледу и даље ће се вршити путем Специјалног већа Врховног суда, у складу са чланом 3 овог Анекса;
- Поверенички фондови ПАК-а који обухватају приход од приватизације или ликвидациону масу биће очувани да би се намирили основани захтеви поверилаца и власника. Ова финансијска средства пласираће се као инвестиције, при чему ће се узимати у обзир процена инвестиција коју су дале међународне агенције за бонитет;
- По истеку времена утврђеног за подношење таквих захтева односно измиривање свих основаних захтева поверилаца и власника – у границама расположивих средстава у сваком датом случају – преостала средства ПАК-а (друштвена својина и приход остварен њеном приватизацијом/ликвидацијом) биће пренесена на Владу Косова.

б) директора Извршног секретаријата Управног одбора институције наследника ПАК-а;

в) једног (1) члана у сваком од одбора за ликвидацију.

Осим тога, Агенција за приватизацију Републике Србије именуваће:

г) два члана Управног одбора институције наследника ПАК-а;

д) заменика директора Извршног секретаријата Управног одбора институције наследника ПАК-а;

ђ) по једног члана одбора за ликвидацију или реструктурирање друштвених предузећа.

2.2а Представници локалне самоуправе биће чланови одбора за приватизацију током приватизације друштвених предузећа у тим општинама. Представници таквих предузећа такође ће бити чланови тих одбора. Од пет (5) чланова ових одбора, два (2) члана ће представљати локалну самоуправу, а један (1) члан ће представљати само предузеће. Овај одбор би надгледао процес приватизације и одобравао његове резултате.

2.3. Међународни чланови Управног одбора моћи ће, поступајући заједнички и једногласно, да суспендују одлуку институције наследника ПАК-а уколико утврде да се одлука коси са начелима Европске конвенције за заштиту људских права и њеним протоколима и релевантним законодавством, и да упуте предмет на одлучивање Специјалном већу у Врховном суду. Специјално веће ће о таквим случајевима одлучивати по хитном поступку.

2.4. Свака појединачна исплата из средстава у поверилачким фондовима која су остварена приватизацијом или ликвидацијом захтеваће сагласност свих међународних чланова Управног одбора осим уколико Специјално веће већ није донело одлуку да се та исплата изврши.

2.5. Два највећа међународна донатора институције наследника ПАК-а имаће право да присуствују састанцима Управног одбора институције наследника ПАК-а у својству посматрача.

Члан 3 Процес пресуђивања захтева везаних за ПАК

3.1. Специјално веће у Врховном суду образовано у ову сврху Уредбом УНМИК-а 2002/13 наставиће да се бави питањима коначног утврђивања власништва и пресуђивања захтева.

3.2. У оквиру Специјалног већа постојаће пет специјализованих одељења која ће се бавити питањима из следећих области јурисдикције: а) захтеви у вези са приватизацијом, б) захтеви запослених; в) општа власнички и поверилачки захтеви; г) захтеви у вези са

ликвидацијом, д) захтеви у вези са реорганизацијом предузећа. Свако специјализовано одељење чиниће двоје (2) међународних судија и двоје (2) судија са Косова и Метохије, од којих ће једног (1) именовати већинска српска општина на Косову и Метохији ако је предузеће које се приватизује у целини или делом на територији те већинске српске општине.

3.3. У Специјалном већу постојаће жалбено одељење за преиспитивање одлука Специјалног већа. Жалбено одељење чиниће троје (3) додатних међународних судија и двоје (2) судија са Косова и Метохије, од којих ће једног (1) именовати већинска српска општина на Косову и Метохији ако је предузеће које се приватизује у целини или делом на територији те већинске српске општине.

Члан 4 Имовинска агенција Косова (ИАК)

4.1 Уредба УНМИК-а 2006/10, измењена Уредбом УНМИК-а 2006/50 о Решавању захтева који се односе на приватну непокретну имовину, укључујући пољопривредну и комерцијалну имовину, остаће на снази и примењиваће се у складу с одредбама овог Споразума. Пресуђивање у имовинским предметима треба да се заврши до 31. децембра 2007. године, с тим да се спровођење одлука у дело оконча најкасније до 31. децембра 2008. године.

4.2 Следеће положаје заузеће међународни представници које ће именовати МЦП:

- а) три (3) међународна члана Надзорног одбора, укључујући председавајућег;
- б) директор Извршног секретаријата;
- в) два (2) међународна члана Комисије за имовинске захтеве, укључујући председавајућег;
- г) двоје (2) међународних судија, у складу с чланом 5 овог Анекса.

Члан 4а Одржај и рок застаревања

4а.1 Одржај као начин стицања права својине над непокретном имовином неће бити дозвољен у случајевима када су власници били лишени имовине без своје сагласности после 10. јуна 1999. године.

4а.2 Рок застаревања у судском, управном и другом сличном поступку неће важити нигде где није постојао слободан приступ релевантним институцијама.

Члан 5 Процес решавања захтева везаних за ИАК

5.1. Жалбе на одлуке Комисије ИАК-а за имовинске захтеве решаваће трочлано веће Врховног суда у чијем ће саставу бити двоје (2) међународних судија и један (1) локални судија.

5.2. Косово и Метохија ће предузети додатне мере, у консултацији са МЦП-ом, да би се обезбедило да процес пресуђивања у случају захтева за повраћајем имовине односно накнадом буде ефикасан, а донете одлуке спроведене у дело.

Члан 6 Повраћај имовине

6.1. Косово и Метохија ће такође као приоритетну ствар размотрити питања повраћаја имовине, укључујући и она која се односе на Српску православну цркву. Косово и Метохија ће дефинисати независан механизам за формулисање практичног, законодавног и институционалног оквира за решавање питања повраћаја имовине. Представници међународне заједнице биће позвани да учествују у раду овог механизма, који ће укључити и представнике невећинских заједница.

Члан 7 Архиви

7.1 Република Србија може, на основу Посебног споразума поменутог у члану **8.3 Општих начела овог Споразума, поверити Косову и Метохији да управља некима од својих јавних књига.** [Архиви, укључујући катастарске књиге и друге документе везане за Косово и његове становнике, који су однети са Косова биће враћени на Косово. Документи у Државном архиву Републике Србије који су неопходни за нормалан рад управе на Косову биће, у складу са начелом функционалне релевантности, пренесени на Косово без обзира на то где се ти архиви сада налазе или су се некада налазили.] **БРИСАНО**

7.2 Република Србија и њена Аутономна покрајина Косово и Метохија дозволиће слободан, несметан и ефикасан приступ јавним књигама поменутих у горе наведеном ставу. [Република Србија вратиће или пренети на Косово све такве архиве у року од шест месеци од ступања на снагу овог Споразума. Све док ти архиви не буду враћени или пренесени, Република Србија дозвољаваће бесплатан, несметан и ефикасан приступ тим архивима.] **БРИСАНО**

АНЕКС VIII

КОСОВСКИ БЕЗБЕДНОСНИ СЕКТОР

Члан 1 Безбедност Косова

1.1 Осим ако овим Споразумом није другачије одређено, Косово и Метохија биће надлежна за спровођење закона, правосуђе, јавну безбедност и реаговање у ванредним ситуацијама на својој територији.

1.2 Безбедносне институције Косова и Метохије треба да делују у складу са демократским стандардима и правима заједница и њихових припадника, како је то предвиђено Анексом II.

1.3 Косово и Метохија ће основати скупштински одбор који ће у складу са овим Споразумом надzirати сектор безбедности.

[1.4 Косово ће основати Савет за безбедност Косова (СБК), који ће бити одговоран председнику Владе. СБК ће формулисати безбедносну стратегију која ће бити у складу са овим Споразумом. Косово ће донети одговарајуће законе компонентама безбедносног сектора у складу са овим Споразумом, а са одговарајућим одредбама о буџету и надзору.]

БРИСАНО

[1.5 У оним областима безбедносног сектора где у складу са овим Споразумом постоји трајније међународно ангажовање, Косово ће, у сарадњи са МЦП-ом и МВП-ом, формулисати стратегију како да се временом изврши пун пренос надлежности на власти Косова.]

БРИСАНО

[1.6 Процес организовања безбедносног сектора на Косову биће потпуно транспарентан за суседе Косова, а Косово ће успоставити одговарајуће везе и мере за јачање поверења са регионалним чиниоцима.]

БРИСАНО

[1.7 Косово ће поштовати стандарде и праксу УН-а, ОЕБС-а и ЕУ у области безбедности и контроле наоружања, као и друге регионалне споразуме о безбедности и саопштења у делокругу ОЕБС-а.]

БРИСАНО

Члан 2 Полиција

2.1 На целом Косову и Метохији постојаће јединствен ланац команде у полицијској служби.

2.2 Границе округа полицијских станица биће подударне са општинским границама.

2.3 Етнички састав полиције у општини одражаваће, колико год је то могуће, етнички састав становништва у тој општини.

2.4 Локална већа која чине представници општина и полиције, укључујући командире полицијских станица, биће потпуно функционална како би се олакшала сарадња полицијске службе и општинске власти односно лидера локалне заједнице. Председници општина биће председавајући Локалних већа.

2.5. Покрајинске или специјалне полицијске снаге Косова и Метохије имаће право да уђу на територију већинских српских општина само у тачно назначеним околностима које ће бити утврђене оквирним законом о полицији, наведеним у Анексу I, чл. 3.7. Командири локалних полицијских станица биће унапред обавештени о таквим операцијама **покрајинских** или специјалних полицијских снага на територији за коју су одговорни осим ако **конкретни** оперативни разлози не налажу друкчије. **Локалне полицијске снаге ће, где год је то могуће, сарађивати у таквим операцијама.**

2.6 У већинским српским општинама на Косову и **Метохији**, командири локалних полицијских станица биће бирани на следећи начин: Скупштина општине ће предложити најмање два кандидата за командира локалне полицијске станице, где оба кандидата испуњавају минималне професионалне захтеве прописане **оквирним законом о полицији Косова и Метохије**. Министарство унутрашњих послова може потом у року од 15 дана по пријему ове листе именовати једног кандидата са ње. У случају да ниједан кандидат није прихватљив за Министарство, Скупштина општине ће доставити другу листу са именима најмање двоје других кандидата које Министарство треба да размотри [а који потичу из редова припадника постојеће службе Косова] **БРИСАНО** и који испуњавају минималне професионалне захтеве прописане **оквирним законом о полицији Косова и Метохије**. Министарство је тада дужно да именује једног кандидата с те друге листе у року од 15 дана њеном пријему. **Командири локалних полицијских станица не могу бити смењени са дужности без пристанка Скупштине општине, осим ако је судски утврђено да су криви за озбиљно кршење закона.**

Члан 3 Граница

3.1 Одговорност за контролу оног дела међународно признате границе Републике Србије који се налази на Косову и Метохији заједнички остварују Погранична полиција Министарства унутрашњих послова Републике Србије и МВП. [Косово ће, у сарадњи са МЦП-ом и МВП-ом, формулисати стратегију која ће омогућити да Косовска полицијска служба постепено преузме одговорност за контролу границе и управљање њом.] **БРИСАНО**

[3.2 Територија Косова биће дефинисана границама Социјалистичке Аутономне покрајине Косово у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, какве су оне биле на дан 31. децембра 1988. године, изузев тамо где је стање промењено Споразумом о

демаркацији између Савезне Републике Југославије и Бивше Југословенске Републике Македоније од 23. фебруара 2001. године.¹⁰] **БРИСАНО**

[3.3 Косово ће образовати заједничку техничку комисију са Бившом Југословенској Републиком Македонијом у року од 120 дана по ступању на снагу овог Споразума, како би се извршила физичка демаркација границе и решила друга питања у вези са реализацијом споразума између Савезне Републике Југославије и Бивше Југословенске Републике Македоније из 2001. године. Рад ове комисије биће окончан у року од годину дана од њеног оснивања. МЦП и МВП ће бити представљени у овој комисији како би се олакшали разговори двеју страна и могу да учествују у поступку демаркације границе на захтев било које од страна.] **БРИСАНО**

[Члан 4 Обавештајна служба

4.1 Косово ће основати домаћу безбедносну агенцију која ће се бавити евентуалним претњама унутрашњој безбедности Косова, у складу са Анексом IX. Та агенција ће бити професионална, аполитична, мултиетничка и подложна парламентарном надзору и цивилној управи.] **БРИСАНО**

[Члан 5 Косовске безбедносне снаге

5.1 Биће основане нове професионалне и мултиетничке Косовске безбедносне снаге (КБС). Оне не би смеле да представљају превелико финансијско оптерећење за ресурсе Косова. Основаће се цивилна владина организација која ће обезбедити цивилну контролу над КБС-ом, у складу са Анексима IX и XI.

5.2 Косовске безбедносне снаге биће лако наоружане и неће поседовати тешко наоружање као што су тенкови, тешка артиљерија или офанзивни ваздухопловни капацитети. КБС неће имати више од 2.500 активних припадника и 800 резервиста.

5.3 О изменама ограничења предвиђених чланом 5.2 овог Анекса одлучиваће МВП, у сарадњи са МЦП-ом. Свеобухватно разматрање тих ограничења обавиће се најраније за пет година од дана ступања на снагу овог Споразума.

5.4 КБС ће у почетку првенствено бити одговоран за реаговање у кризним ситуацијама, уклањање експлозивних направа и цивилну заштиту. Поред тога, КБС ће се припремати да обавља и друге безбедносне функције, које не одговарају полицији и другим организацијама за спровођење закона. МВП ће, у сарадњи са МЦП-ом, дефинисати

¹⁰ [У својој изјави од 7. марта 2001. године председник Савета безбедности је, поред осталог, рекао: “Савет безбедности подсећа на потребу да се поштује суверенитет и територијални интегритет Бивше Југословенске Републике Македоније. У том контексту Савет безбедности наглашава да сви морају поштовати Споразум о демаркацији границе који је потписан у Скопљу 23. фебруара 2001. године”.] **БРИСАНО**

стандардизован и контролисан процес да би се утврдило када треба овластити КБС да почну да обављају те безбедносне функције.

5.5 Припадници КБС-а ће бити регрутовани из целог друштва. Формални поступак избора заједнички ће разрадити Косово и МВП. Регрутовање ће започети убрзо пошто ступи на снагу овај Споразум да би се у року од годину дана по његовом ступању на снагу обезбедили почетни оперативни капацитети.

5.6 Опремање КБС-а ће бити заједнички задатак Косова и међународне заједнице, чим средства и ресурси буду на располагању. Косово ће предочити МВП-у све изворе финансирања и опреме који не потичу са Косова.] **БРИСАНО**

Члан 6 Косовски заштитни корпус (КЗК)

[6.1 Косовски заштитни корпус ће бити распуштен. МВП ће, консултујући се са МЦП-ом и Косовом, обављати извршни надзор над КЗК-ом и одлучиће када ће КЗК бити распуштен. Распуштање треба да буде спроведено у року од годину дана по ступању на снагу овог Споразума. Међународна заједница треба да разради Процес демобилизације и реинтеграције за пензионисане припаднике КЗК-а.] **БРИСАНО**

6.1а Косовски заштитни корпус ће бити распуштен у року од шест месеци по ступању на снагу овог Споразума. После тога Косово и Метохија ће бити потпуно демилитаризовано, са изузетком МВП-а чије су одговорности предвиђене Анексом XI овог Споразума.

[Члан 7 Контрола ваздушног простора

7.1 Косово ће преузети пуно власништво над својим ваздушним простором, контролисаће га и биће одговорно за њега. Косово ће основати Цивилну управу ваздухопловства (ЦУВ) која ће регулисати цивилни ваздушни саобраћај на Косову, али не угрожавајући право МВП-а да поново успостави војну контролу над ваздушним простором, како је то предвиђено чланом 2 Анекса XI. ЦУВ ће такође одредити ко ће пружати услуге контроле лета.] **БРИСАНО**

АНЕКС IX

МЕЂУНАРОДНИ ЦИВИЛНИ ПРЕДСТАВНИК

Члан 1 Циљеви

1.1 Као Аутономна покрајина у саставу Републике Србије, Косово и Метохија ће, у складу са одредбама овог Споразума, моћи да управља сопственим пословима, на основу демократских начела владавине права, одговорности власти, заштите и поштовања људских права и права припадника свих заједница, као и општег благостања свих његових становника. Имајући у виду да ће извршавање задатака Косова и Метохије у складу са овим Споразумом подразумевати широк спектар сложених и тешких активности, Међународни цивилни представник (МЦП) надзираће спровођење овог Споразума и подржаваће одговарајуће напоре власти Косова и Метохије.

Члан 2 Мандат и овлашћења Међународног цивилног представника

2.1. У погледу општег надзора над спровођењем овог Споразума, МЦП ће:

- а) Бити крајња инстанца на Косову у погледу тумачења цивилних аспеката овог Споразума;
- б) Обезбеђивати ефикасно спровођење овог Споразума путем извршавања конкретних задатака који су МЦП-у поверени у другим деловима овог Споразума;
- в) Предузимати корективне мере да би, где је то потребно, отклонио дејство свих поступака власти Косова које сматра повредом овог Споразума, или озбиљним угрожавањем владавине права, односно несагласним са духом или словом овог Споразума; такве мере могу бити и стављање ван снаге закона или одлука власти Косова, али се неће ограничити на то;
- г) У случају да дође до озбиљних или поновљених одступања од духа и слова овог Споразума, односно озбиљног ометања рада МЦП-а и/или Европске мисије за одбрамбену и безбедносну политику, МЦП ће моћи да казни или смени било којег функционера или, према потреби, предузме друге мере, да обезбеди пуно поштовање овог Споразума и његовог спровођења;
- д) Пратити спровођење свих цивилних аспеката овог Споразума, било преко свог кабинета или успостављајући одговарајуће механизме извештавања других међународних актера или организација, који би могли бити присутни на Косову.

2.2 Поред овлашћења наведених у другим деловима овог Споразума, МЦП ће имати и овлашћење да непосредно именује на следеће положаје или да сагласност за таква именована:

- а) Главни ревизор биће међународни представник кога ће именовати МЦП.
- б) По истеку мандата садашњих међународних чланова Управног одбора Косовског пензионог фонда (КПФ), МЦП ће именовати једног међународног представника као члана Управног одбора КПФ-а.
- в) Међународне судије и тужиоце бираће ЕМБОП, коме ће, пре њиховог именовања, за то бити потребна сагласност МЦП-а;
- г) Генералног директора Царине, директора Пореске управе, директора Трезора и извршног директора Централног банкарског тела Косова (ЦБТК) именовале надлежне власти пошто добију пристанак МЦП-а.
- д) Вршећи своја овлашћења у погледу именовања, МЦП ће узимати у обзир стручне квалификације кандидата, њихов интегритет и досадашње резултате у строгој и непристрасној примени закона.

2.3 Овлашћења и надлежности МЦП-а и овлашћења и надлежности СПЕУ-а припадаће истој особи. СПЕУ ће имати следећа овлашћења у области владавине права, посебно укључујући правосуђе, полицију, царину и казненопоправне установе, и та ће овлашћења у његово име вршити ЕМБОП, како је то предвиђено чланом 12 овог Споразума, с тим што ће модалитете одредити Савет ЕУ у складу са овим Споразумом:

- а) Овлашћење да се, у складу са законом, покрене адекватна истрага у свим случајевима ратних злочина, тероризма, организованог криминала, корупције, злочина на етничкој основи, финансијско/економског криминала и других озбиљних кривичних дела, ако је потребно и посредством међународних истражитеља, било самостално било у сарадњи са властима Косова;
- б) Овлашћење да окривљени у случајевима описаним у члану 2.3а овог Анекса буду прописно гоњени, ако је потребно и посредством међународних тужилаца, било самостално било у сарадњи са властима Косова. Избор случајева за међународне тужиоце засниваће се на објективним критеријима и процедуралним јемствима, како то одреди шеф ЕМБОП-а. Међународни тужиоци поступаће у складу са законима Косова;
- в) Овлашћење да у случајевима описаним у члану 2.3а овог Анекса и случајевима у вези са имовином суд поступа на прописан начин, ако је потребно и уз учешће међународних судија који ће заседати самостално или заједно са косовским судијама у надлежном суду. Избор случајева за међународне судије засниваће се на објективним критеријима и процедуралним јемствима, како то одреди шеф ЕМБОП-а. Међународне судије биће потпуно независне у обављању својих дужности и деловаће у склопу правосудног система Косова у складу са законом;
- г) Одговорност да обезбеди да надлежне власти Косова спроведу у дело у складу са законом пресуде у случајевима описаним у члану 2.3а овог Анекса;

д) Овлашћење да преузме и друге одговорности, било самостално било подржавајући надлежне власти Косова, да би обезбедио поштовање и унапређење владавине права, јавног реда и безбедности;

ђ) Овлашћење да, консултујући се са МЦП-ом, преиначи или стави ван снаге оперативне одлуке надлежних власти Косова, ако је то потребно да се обезбеди поштовање и унапређење владавине права, јавног реда и безбедности;

е) Овлашћење да прати, усмерава и саветује у свим областима везаним за владавину права. Власти Косова ће му у томе излазити у сусрет и омогућиће непосредан и потпун приступ сваком објекту, појединцу, активности, радњи, документу односно другој ствари или догађају на Косову;

ж) Овлашћење да обезбеди ефикасно спровођење овог Споразума путем извршавања задатака поверених ЕМБОП-у у другим деловима овог Споразума;

з) Овлашћење да именује особље ЕМБОП-а које треба да обавља функције поверене ЕМБОП-у.

2.4 МЦП ће надzirати развој цивилних установа на Косову, укључујући цивилну контролу над безбедносним институцијама, али не прејудицирајући тиме одговорност НАТО-а и МВП-а у вези са организовањем КБС-а и цивилне контроле над њим, како је то предвиђено чланом 13.5 овог Споразума.

2.5 МЦП ће надгледати успостављање безбедносне агенције Косова, како је то назначено у Анексу VIII овог Споразума.

2.6 МЦП ће бити овлашћен да успостави механизам који ће омогућити разматрање његове употребе сопствених овлашћења и овлашћења СПЕУ-а, али тако да то не прејудицира повластице и имунитете које он и СПЕУ имају у складу са овим Споразумом.] **БИЋЕ ИЗМЕЊЕНО У СВЕТЛУ ПОСЕБНОГ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА ОСНОВУ КОЈЕГ ЈЕ УСПОСТАВЉЕНО МВП (Види Општа начела, члан 13.1 овог Споразума).**

Члан 3 Координација са међународним актерима

3.1 Да би се обезбедила максимална кохерентност и ефикасност међународног ангажмана на Косову и Метохији, МЦП ће успоставити одговарајуће механизме за координацију активности свих међународних актера. Ти актери ће подржавати његове напоре тако што ће му достављати информације важне за обављање његове функције.

3.2 Од Организације за безбедност и сарадњу у Европи (ОЕБС) тражи се да задржи мисију на Косову и Метохији, укључујући широко присуство на терену, да би се подржао демократски развој Косова и Метохије и рад МЦП-а и његовог кабинета. Конкретни облици подршке ОЕБС-а МЦП-у биће дефинисани њиховим договором.

3.3 МЦП ће, сагласно својој улози општег координатора надзора над спровођењем овог Споразума, бити председавајући Координационог комитета који ће чинити шеф Међународног војног присуства, шеф ЕМБОП-а, шеф Мисије ОЕБС-а и, када Комитет тако одлучи, према потреби и представници других организација које доприносе спровођењу овог Споразума.

Члан 4 Структура/особље Међународног цивилног представника

4.1 **На основу Посебног споразума између Републике Србије и Уједињених нација**, Међународног цивилног представника (МЦП) ће именовати Међународна руководећа група после консултација са ЕУ. Међународна руководећа група ће од Савета безбедности Уједињених нација затражити сагласност за то именовање. **Савет безбедности ће сваке године обнављати ту сагласност.** Међународну руководећу групу ће чинити: Француска, Немачка, Италија, Руска Федерација, Велика Британија, Сједињене Америчке Државе, Европска унија, Европска комисија, НАТО.

4.2 МЦП ће непосредно подносити извештаје Међународној руководећој групи и председаваће њеним састанцима. Она ће усмеравати рад МЦП-а.

4.3 МЦП-у ће у обављању дужности у складу са овим Споразумом помагати његово особље (Међународни цивилни кабинет-МЦК), како он то буде сматрао неопходним.

4.4 МЦП може да успостави било какав облик присуства на терену који он буде сматрао неопходним за надзор над пуним спровођењем овог Споразума. МЦП ће основати локалну канцеларију у Митровици која ће се посебно бавити безбедношћу, владавином права, слободом кретања, повратком, својинским/ станарским правима и економским развојем.

4.5 МЦП ће имати, и сам и у свом својству СПЕУ-а, а у складу са законима **Републике Србије**, правну способност која је неопходна за пуно вршење његових функција у складу са овим Споразумом.

4.6 МЦП ће имати, и сам и у свом својству СПЕУ-а, следеће повластице и имунитете:

а) **Република Србија** ће кабинету МЦП-а и СПЕУ-а и његовим просторијама, архиву и осталој имовини признати исте повластице и имунитете које уживају дипломатске мисије и њихове просторије, архиви и друга имовина у складу са Бечком конвенцијом о дипломатским односима.

б) **Република Србија** ће МЦП-у, СПЕУ и професионалним припадницима његовог особља и њиховим породицама, признати исте оне повластице и имунитете које уживају припадници дипломатског особља и њихове породице у складу са Бечком конвенцијом о дипломатским односима.

в) **Република Србија** ће осталим припадницима особља МЦП-а и СПЕУ-а и њиховим породицама признати исте повластице и имунитете које уживају припадници административног и техничког особља и чланови њихових породица у складу са Бечком конвенцијом о дипломатским односима.

Члан 5 Смањење и окончање мандата Међународног цивилног представника

5.1 На основу препорука МЦП-а, Међународна руководећа група ће, **консултујући се са Републиком Србијом**, утврдити критерије за периодично разматрање мандата МЦП-а и у целини ће поново размотрити његова овлашћења најдаље две године по ступању на снагу овог Споразума, да би **потврдила или на одговарајући начин редефинисала** [постепено смањила] **БРИСАНО** опсег његових овлашћења [и учесталост његових интервенција] **БРИСАНО**

5.2 Мандат МЦП-а биће окончан када Међународна руководећа група, **консултујући се са Републиком Србијом**, утврди да је Косово и Метохија спровела одредбе овог Споразума.

Члан 6 Сарадња

6.1 Власти Косова и Метохије у потпуности ће сарађивати са МЦП-ом, такође и у његовом својству СПЕУ-а, као и са другим међународним организацијама и актерима, да би се успешно спровели у дело сви аспекти овог Споразума. Несарађивање власти Косова и Метохије представљаће повреду одредаба овог Споразума према члану 2.1 овог Анекса.

6.2 Власти Косова и Метохије пружиће сву одговарајућу помоћ МЦП-у, такође и у његовом својству СПЕУ-а, ради ефикасног и успешног обављања њихових дужности, укључујући пружање логистичке и административне подршке ако то буде неопходно.

АНЕКС X
ЕВРОПСКА МИСИЈА ЗА БЕЗБЕДНОСНУ И ОДБРАМБЕНУ ПОЛИТИКУ
(ЕМБОП)

Члан 1 Мандат и овлашћења

1.1 Европска мисија за безбедносну и одбрамбену политику (ЕМБОП) ће, под руководством Специјалног представника Европске уније (СПЕУ), вршити његову власт како је то назначено у члану 2.3 Анекса IX овог Споразума.

1.2 Шеф ЕМБОП-а биће одговоран за свакодневно оперативно управљање мисијом.

1.3 ЕМБОП и њено особље уживаће исте повластице и имунитете назначене у члану 4.6 Анекса IX овог Споразума.

Члан 2 Структура

2.1 Шефа ЕМБОП-а именоваће Савет Европске уније.

2.2 Шеф ЕМБОП-а може да успостави било какво присуство које он/она сматра неопходним, на **покрајинском** и/или локалном нивоу, да би се обезбедила пуна примена елемената владавине права садржаних у овом Споразуму.

2.3 ЕМБОП ће имати јединствен ланац команде.

Члан 3 Сарадња

3.1 Косово и Метохија ће пружити одговарајућу помоћ Европској мисији за безбедносну и одбрамбену политику свуда где то буде неопходно за ефикасно и успешно обављање њених задатака, укључујући пружање логистичке и административне подршке

АНЕКС XI

МЕЂУНАРОДНО ВОЈНО ПРИСУСТВО

Члан 1 Циљеви

1.1 Међународно војно присуство (МВП), успостављено на основу Посебног споразума између Републике Србије и Уједињених нација, биће одговорно за:

- а) Осигуравање опште безбедности на Косову и Метохији [од претњи споља све док институције Косова не буду могле да преузму одговорност;] **БРИСАНО**
- б) Одржавање сигурног и безбедног окружења на целој територији Косова и Метохије, у сарадњи са МЦП-ом и подржавајући институције Косова и Метохије [све док институције Косова и Метохије не буду способне да преузму одговорност, од случаја до случаја, за безбедносне задатке које обавља МВП;] **БРИСАНО**
- в) [Надзирање и подржавање, уз помоћ других фактора, оснивања и обучавања Косовских безбедносних снага (КБС); ово ће обухватити и проверу потенцијалних припадника тих снага како би се обезбедио професионализам; настојање да се обезбеди одговарајућа етничка заступљеност и право на кажњавање припадника КБС-а због недолучног понашања, у сарадњи са МЦП-ом;] **БРИСАНО**
- г) Провера поштовања свих аспеката овог Споразума који се односе на војну безбедност;
- д) Подршка раду МЦП-а и тесна сарадња са њим, као и саветовање МЦП-а о војним питањима;
- ђ) [Помоћ и саветовање у погледу процеса интеграције у евроатлантске структуре.] **БРИСАНО**

1.2 У оквиру расположивих средстава и капацитета, и све док другима не буду могли да буду препуштени задаци у оквиру договорених програма, МВП ће помагати локалним властима и МЦП-у у следећим областима:

- а) Реаговању на насиље екстремиста;
- б) Обезбеђивању слободе кретања;
- в) Олакшавању повратка избеглица;
- г) Уклањању, чувању и уништавању илегалног оружја;

- д) Заштити одређених верских и културних објеката;
- ђ) Надгледању границе, у складу с потребама;
- е) Пружању подршке, од случаја до случаја, међународној заједници и кључним цивилним организацијама за имплементацију, да испуне мандат који им је поверен.

[1.3 МВП ће подржавати успостављање структура и стручности на Косову како би се обезбедила ефикасна цивилна контрола и управљање КБС-ом, а посебно у области стратешког развоја, планирања снага, управљања кадровима, Планирања, програмирања и буџета (ППБ), планирања војних вежби и набавки, у складу са чланом 2.4 Анекса IX овог Споразума.] **БРИСАНО**

[1.4 МВП ће надzirати, пратити и имати извршну власт над КБС-ом све док МВП, у сарадњи са МЦП-ом, не процени да су те снаге способне да самостално делују и испуњавају задатке који су им поверени у складу са међународним стандардима.] **БРИСАНО**

1.5 МВП ће наставити већ утврђену праксу деловања у оквиру Заједничке комисије за имплементацију са Републиком Србијом. [Временом ће активности Заједничке комисије за имплементацију преузети нова Заједничка војна комисија формирана са властима Косова и Републике Србије која ће се бавити питањима војне безбедности од заједничког интереса.] **БРИСАНО**

[1.6 МВП ће успоставити мере за јачање поверења између КБС-а и одбрамбених институција Републике Србије, у сарадњи са МЦП-ом.] **БРИСАНО**

[1.7 Дугорочно гледано, МВП ће наставити сарадњу са КБС-ом дајући савете у погледу даљег интегрисања Косова у евроатлантске безбедносне структуре и укључивања елемената косовских снага безбедности у мисије са међународним мандатом.] **БРИСАНО**

[1.8 МВП ће деловати под влашћу Северноатлантског савета и биће под његовим руководством и политичком контролом преко ланца команде НАТО-а. МВП ће имати јединствени ланац команде.] **БИЋЕ ОДРЕЂЕНО У СВЕТЛУ ПОСЕБНОГ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА ОСНОВУ КОЈЕГ ЈЕ УСПОСТАВЉЕНО МВП (Види Општа начела, члан 13.1 овог Споразума).**

[Члан 2 Овлашћења и надлежности

2.1 У остваривању дужности Међународног војног присуства, шеф МВП-а ће моћи да, без уплитања или дозволе, предузме све неопходне мере, укључујући употребу војне силе, да се заштити МВП и друго назначено особље, као и да се изврше задаци МВП-а. Шеф МВП-а имаће, када је реч о операцијама, последњу реч у погледу тумачења оних аспеката Споразума који се односе на МВП.

2.2 МВП ће имати следећа овлашћења:

- а) Право да обавља своје дужности како сматра примереним, укључујући употребу неопходне силе где је то потребно, а без посебног одобрења, уплитања или дозволе;
- б) Право да свим средствима оствари пуну и несметану слободу кретања на Косову;
- в) Право да поново успостави непосредну и пуну војну контролу над ваздушним простором (или његовим деловима) уколико то буду налагале војне потребе. Шеф МВП-а ће се постарати да Цивилна управа ваздухопловства Косова буде у пуној мери информисана о свакој таквој одлуци;
- г) Право да организује инспекције објеката и полигона везаних за испуњавање задатака који су му поверени;
- д) Право да, у сарадњи са МЦП-ом, одобрава и надзире организовање свих косовских неполицијских, безбедносних снага;
- ђ) Право да предузме све што сматра примереним као подршку свом мандату у складу са овим Споразумом.

2.3 Косово ће МВП-у одобрити статус, привилегије и имунитет које тренутно има КФОР у складу са уредбом УНМИК-а бр. 2000/47.

2.4 Овлашћења МВП-а ће у свим случајевима бити подложна преиспитивању и, после консултација са релевантним чиниоцима и одлуке Северноатлантског савета, на одговарајући начин од случаја до случаја модификована, како се институције Косова буду оспособљавале и стицале више власништва и одговорности.] **БИЋЕ ОДРЕЂЕНО У СВЕТЛУ ПОСЕБНОГ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА ОСНОВУ КОЈЕГ ЈЕ УСПОСТАВЉЕНО МВП (Види Општа начела, члан 13.1 овог Споразума).**

[АНЕКС XII

ПРОГРАМ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Члан 1 Закони који треба да буду усвојени у прелазном периоду

У прелазном периоду од 120 дана Скупштина Косова ће формално усвојити законе неопходне за спровођење одредаба овог Споразума, а сматраће се да је Скупштина донела те законе и они ће ступити на снагу првог дана по истеку прелазног периода. Међу тим законима биће и следећи, али не само они:

1.1 Закони о општим и локалним изборима;

1.2 Закон о локалној самоуправи;

1.3 Закон о границама општина;

1.4 Закон о успостављању заштитних зона;

1.5 Одређена правила и поступке, уз евентуалне измене, неопходне да би се спровеле одредбе овог Споразума непосредно по истеку прелазног периода, посебно укључујући правила и поступке везане за заштиту и унапређење права заједница и њихових припадника.

Члан 2 Закони које треба усвојити за време или после прелазног периода

Током прелазног периода, Скупштина Косова може формално да усвоји и друге законе да би се спровеле одредбе овог Споразума, и у том случају сматраће се да их је Скупштина донела и они ће ступити на снагу првог дана по истеку прелазног периода. Ако до тога не дође, ти закони ће као приоритетна ствар бити донети непосредно по истеку прелазног периода, а међу њима ће бити и следећи закони, али не само они:

2.1 Закони о правима заједница и њихових припадника;

2.2 Закон о оснивању Савета за безбедност Косова;

2.3 Закон о цивилном ваздухопловству;

2.4 Измене и допуне пословника Скупштине ради оснивања скупштинског одбора за надзор над безбедношћу;

2.5 Закон о локалним финансијама;

2.6 Закони у вези са расподелом надлежности и другим питањима у следећим областима:

2.6.1 образовање;

2.6.2 Здравствена заштита;

2.7 Закон о Косовским безбедносним снагама;

2.8 Закон о служби у косовским безбедносним снагама;

2.9 Закон о Косовској полицијској служби;

2.10 Закон о оснивању Обавештајне агенције Косова;

2.11 Закон о држављанству Косова;

2.12 Закон о националним симболима и јавним празницима;

2.13 Закон о повраћају имовине.] **ЗАМЕЊЕНО СЛЕДЕЋИМ:**

АНЕКС XII

ПРЕЛАЗНИ АРАНЖМАНИ И ПРОГРАМ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Члан 1 Општи избори

1.1 Најкасније 90 дана пошто Скупштина формално усвоји Устав Косова и Метохије, биће одржани општи избори. Избори ће бити спроведени у складу са Уставним оквиром за привремену самоуправу, глава 9, одељак 1, чл. 9.1.2-9.1.3, као и одговарајућим одредбама садржаним у Анексу I, чл. 3.1- 3.2 овог Споразума.

Члан 2 Програм доношења закона

2.1 Нова скупштина Аутономне Покрајине Косово и Метохија донеће следеће законе у року од 180 дана:

2.1.1 Закон о општим изборима;

2.1.2 Закон о локалној самоуправи;

2.1.3 Закон о успостављању заштитних зона;

2.1.4 Закони о здравственој заштити;

2.1.5 Закон о повраћају имовине.

2.1.6 Закони наведени у Анексу I, чл. 3.7 овог Споразума (за чије је усвајање потребна квалификована већина у складу са одредбом о заштити "виталних интереса"):

а) Закони којима се остварују права заједница и њихових припадника, поред оних права садржаних у Уставу;

б) Закони о употреби језика;

в) Закони о локалним изборима;

г) Закони о заштити културног наслеђа;

д) Закони о слободи вероисповести и о споразумима са верским заједницама;

ђ) Закони о образовању;

е) Закони о употреби симбола (укључујући симболе заједница) и о јавним празницима;

ж) Закони о социјалној политици;

з) Закони о култури;

и) Закони о медијима, укључујући законе који садрже одредбе о додели фреквенција за електронске медије;

ј) Закони о полицији;

к) Закони о локалним финансијама.

Члан 3 Избор судија и тужилаца

3.1 Новоизабрана Скупштина ће, у року од 120 дана, изабрати чланове Правосудног савета Косова и Метохије, судије Уставног суда, судије Врховног суда, председнике и судије окружних судова, окружне тужиоце и њихове заменике.